

ЕЛ БОЛАШАҒЫ – ЖАСТАРМЕН БІРГЕ ТАЛҚЫЛАНДЫ

8 НАУРЫЗ –

халықаралық әйелдер күні құтты болсын!

«Цифрлық ғылым және жасанды интеллект»

Ауқымды жиын Қазақстан мен Ресейдің жетекші ғалымдары, профессорлары және педагогтарын біріктіріп, қазіргі ғылым мен білім беру саласындағы өзекті мәселелерді талқылауға және тәжірибе алмасуға мүмкіндік берді. Биылғы конференцияның тақырыбы – «Цифрлық ғылым және жасанды интеллект». Бұл таңдау кездейсоқ емес. 2026 жыл Қазақстанда Цифрландыру жылы ретінде жарияланған. Осы ретте конференция цифрлық ғылымды дамыту мен жасанды интеллект технологияларын білім беру үдерісіне енгізу мәселелерін жан-жақты қарастырған маңызды алаңға айналды. Жалпы ғылыми-практикалық конференция аясында 120-дан астам ғылыми баяндама ұсынылды. Конференция жұмысы екі негізгі бағыт бойынша ұйымдастырылды. Алғашқы бөлімде цифрлық ғылым мен жасанды интеллект саласындағы заманауи үрдістер мен өзекті мәселелер талқыланды. Екінші бөлімде математика, физика және информатика пәндерін оқытудың әдістемесі, сондай-ақ инновациялық білім беру технологиялары бойынша нақты ұсыныстар қарастырылды. Сонымен қатар оқыту-әдістемелік семинар өткізіліп, қатысушылар білім беру мен ғылыми қызметтегі озық тәсілдермен танысты. Конференцияға қатысушылардың бірі – жас ғалым Ботакөз Мұхамбетова. Ол жақында Ресей Федерациясында біліктілігін арттырып, бүгінде университет қабырғасында жемісті еңбек етуде. Жас зерттеуші үшін «Тайманов оқуларына» қатысу – кәсіби дамудың маңызды кезеңі. Айта кетейік, «Тайманов оқулары» биыл тоғызыншы рет ұйымдастырылып отыр. Дәстүрлі ғылыми алаң цифрлық ғылымның келешегін, жасанды интеллектті білім беру процесіне тиімді енгізу жолдарын және жаңа оқыту әдістемелерін талқылауға кең мүмкіндік берді. Сонымен қатар халықаралық ғылыми ынтымақтастықты нығайтып, кәсіби байланыстарды дамытуға ықпал етті.

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде физика-математика ғылымдарының докторы, академик Асан Таймановтың ғылыми-педагогикалық мұрасына арналған «Тайманов оқулары – 2026» халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы өтті.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде Қазақстан халқы Ассамблеясы кафедрасының ұйымдастыруымен «Этносаралық татулық - саяси реформалар өзегі» тақырыбында республикалық ғылыми-тәжірибелік конференция өтті.

Этносаралық татулық - саяси реформалар өзегі

Конференция 1 наурыз – Алғыс айту күніне орай, қоғам бірлігін, этносаралық татулықты нығайту және Қазақстан халқының тарихи жадысын сақтау мәселелеріне арналды. Сондай-ақ Қазақстан Республикасының жаңа Конституциясының жобасы бойынша республикалық референдум туралы айтылды. Қатысушылар оның негізгі ережелері мен елдің одан әрі даму әсеріне тоқталды. XX ғасырдың 30 жылдары мен 50 жылдарының басы КСРО-да көптеген адамдарды, тіпті тұтастай халықтарды күштеп жер аудару орын алды. Деректерге сүйенсек, 1 млн-нан астам адам қазақ жеріне күштеп қоныс аударылған. Сол бір қиын-қыстау заманда қазақ халқы

бауырына басып, барымен бөлісіп, адамгершіліктің үлгісін көрсетті. Бір үзім наннан басталған бауырластық бүгінде ұрпақтар сабақтастығымен жалғасып келеді. Бұдан басқа қатысушылар конституциялық өзгерістердің әлеуметтік-саяси мәні, азаматтық қоғамның тұрақтылығын нығайтудағы рөлі, сондай-ақ Қазақстандағы ұлтаралық диалогты әрі қарай дамыту перспективалары жайлы сөз қозғады. Ұйымдастырушылардың айтуынша, мұндай ғылыми алаңдар қоғамдық келісімді нығайтуға және саяси реформалардың мазмұнын терең түсіндіруге мүмкіндік береді. Алғыс айту күні - тек қазақ тарихы ғана емес, бауырлас елдер үшін де маңызды күн!

АКАДЕМИЧЕСКАЯ ЧЕСТНОСТЬ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ

В Западно-Казахстанском университете имени М. Утемисова состоялась встреча, посвященная вопросам академической добропорядочности в сфере образования. В мероприятии принял участие заместитель руководителя Департамента Агентства Республики Казахстан по делам государственной службы по Западно-Казахстанской области.

В ходе встречи были обсуждены вопросы соблюдения принципов академической честности, формирования антикоррупционной культуры и повышения правовой грамотности среди молодежи. Особое внимание было уделено значению честности и ответственности в образовательном процессе, а также роли студентов в укреплении культуры справедливости и прозрачности. В завершение мероприятия участники задали интересные вопросы и обменялись мнениями. Подобные встречи способствуют формированию у студентов устойчивых ценностей честности, ответственности и гражданской сознательности.

ЕЛ БОЛАШАҒЫ – ЖАСТАРМЕН БІРГЕ ТАЛҚЫЛАНДЫ

Жалпыұлттық коалиция өкілдері Батыс Қазақстан университетінің профессорлық-оқытушылық құрамымен және студенттерімен кездесті.

Кездесуде Аида Балаева жаңа Конституция жобасы Қазақстанның білімге негізделген экономика құруға, адами капиталдың рөлін күшейтуге бағытталған стратегиялық бағдарын айқындайтынын атап өтті. Оның айтуынша, құжатта білім беру, ғылым, мәдениет және инновация салалары ел дамуының негізгі басымдықтары ретінде белгіленген. Қатысушылар жиынның ел болашағы туралы мазмұнды пікір алмасуға ұласқанын атап өтті.

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде Цифрландыру және жасанды интеллект жылы аясында БҚО Ақпараттық технологиялар орталығының бастамасымен «DIGITAL NAURYZ диджитал» студенттік форумы ұйымдастырылды. Форум студенттерді, оқытушыларды, IT-сала мамандарын, бизнес өкілдері мен сарапшыларды бір алаңға жинап, цифрлық трансформация мен жасанды интеллекттің қоғамдағы рөліне қатысты өзекті мәселелерді талқылауға мүмкіндік берді.

«DIGITAL NAURYZ» ФОРУМЫ ӨТТІ

Іс-шараға Махамбет университетінің ұжымы, цифрлық технологиялар басқармасының өкілдері, БҚО бойынша Экономикалық тергеп-тексеру департаментінің және Ақпараттық технологиялар орталығының, «Batus hub» өңірлік IT хаб, «Torus.Kz» ЖШС мамандары мен университеттің «Jective hub» ұйымының мүшелері

қатысып, цифрлық қауіпсіздік, киберқылмыстың алдын алу және заманауи қауіптер туралы өзекті ақпараттарымен бөлісті. Форумның дәл осы оқу орнында өтуі заңдылық. Өйткені, университет «A-ANA» бағдарламасының тірек қатысушысы болып табылады. Бүгінде оқу орнында 9 жасанды интеллект нысаны әзірленіп, білім беру үдерісінде

НАША КОНСТИТУЦИЯ

Энергия и потенциал нашей страны - молодёжь! Наш Западно-Казахстанский университет имени Махамбета Утемисова - университет с 90-летней историей, который на протяжении десятилетий готовит специалистов и вносит вклад в развитие региона и страны. Для нас действительно важно иметь возможность лично общаться и обсуждать вопросы, которые касаются будущего государства.

Я, Сабиханов Рахим, студент 3 курса естественно-географического факультета данного университета.

Конституция - это основной закон страны. Она определяет, как устроена власть в стране и какие права есть у граждан. Такие решения влияют на развитие Казахстана на многие годы вперёд. Для нас, студентов, это особенно важно. Именно нам предстоит жить и работать в той системе, которая формируется сегодня - в экономике, образовании, государственной сфере и других направлениях. То, что принимается сейчас, напрямую повлияет на нашу будущую профессиональную жизнь и ответственность перед обществом.

Поэтому важно понимать происходящие процессы и относиться к ним ответственно. Я надеюсь, что студенты проявят активную гражданскую позицию и поддержат предлагаемые изменения Конституции.

Рахим САБИХАНОВ,
студент 3 курса естественно-
географического факультета

сәтті қолданылуда. Олар оқытушылар мен студенттер үшін электронды көмекші қызметін атқарып, оқу және ғылыми-зерттеу жұмыстарын жеңілдетеді. Форум барысында қатысушылар цифрлық технологияларды түрлі салаларға енгізу, жасанды интеллекттің даму перспективалары және жастардың цифрлық сауаттылығын арттыру мәселелерін талқылады. Сонымен қатар цифрлық ортадағы қауіптер, оның ішінде дипфейктер мен киберқылмыс тақырыбына ерекше назар аударылды. Мамандардың айтуынша, дипфейк технологиясы қуатты нейрондық желілерге негізделген және оның көмегімен жалған фото мен бейнематериалдарды шынайы етіп жасауға болады. Бүгінде мемлекеттік қызметтердің 90% астамы электронды форматта көрсетілетінін ескерсек, халықтың алаяқтыққа қарсы сауаттылығын арттыру өзекті мәселеге айналып отыр. Осыған байланысты сарапшылар әлеуметтік желілердегі ақпаратты сын көзбен қабылдап, оның шынайылығын тексеру және кибергигиена талаптарын сақтау қажеттігін атап өтті. Сонымен қатар форумға қатысқан бизнес және IT-сала өкілдері цифрлық кәсіпкерлікті дамыту, IT-жобаларды жүзеге асыру және жас мамандарға арналған мансаптық мүмкіндіктер туралы өз тәжірибелерімен бөлісті. Қатысушылар кәсіби даму үшін пайдалы практикалық кеңестер алды.

Наурыз мерекесіне орай Қадыр Мырза Әли атындағы алаңда өткен жалпыхалықтық шара барысында Махамбет университеті Облыстық денсаулық сақтау басқармасымен бірлесіп, ұлттық құндылықтарды дәріптеуге бағытталған ерекше көрініс ұсынды.

Наурыз мейрамы – ұлттық дәстүрдің жарқын көрінісі

Мерекелік алаңда арнайы киіз үй тігіліп, қазақ халқының салт-дәстүрлерін танытатын мазмұнды бағдарлама ұйымдастырылды. Көрермендер назарына тәрбиелік мәні зор, көркем дәстүрлеріміздің бірі – қыз ұзату рәсімі ұсынылды. Бұл бастама ұлттық мұрамызды жаңғыртып қана қоймай, жастарға салт-дәстүріміздің маңызын тереңірек түсінуге мүмкіндік берді. Көрермендер ерекше әсер алып, Наурыз мерекесінің шынайы рухын сезінді. Ұлттық құндылықтарды дәріптеу – болашаққа бағдар!

NAURYZ BATTLE –

ұлттық рух пен заманауи формат тоғысқан сайыс

Наурыз мерекесіне орай мәдениет және өнер факультетінде «NAURYZ BATTLE» атты сайыс заманауи форматта ұйымдастырылып, жоғары деңгейде өтті. Аталған шара студенттердің шығармашылық өлеуетін дамытуға, ұлттық құндылықтарды дәріптеуге және командалық рухты нығайтуға бағытталды.

Сайыс барысында сахна төріне «Арна», «Өрнек» және «Толқын» атты үш команда шығып, өздерінің тапқырлығы мен шығармашылық шеберліктерін жан-жақты көрсете білді. Қатысушылар түрлі тапсырмалар арқылы білімдері мен өнерлерін ұштастырып, көрермендердің ыстық ықыласына бөленді.

Іс-шара аясында ұлттық құндылықтар кеңінен насихатталып, салт-дәстүр мен мәдени мұраның маңыздылығы айқын көрініс тапты. Әрбір команда өз өнерлері арқылы қазақ халқының бай мәдениетін ерекше қырынан таныстыра алды.

Қазылар алқасының шешімі негізінде қатысушы командаларға арнайы номинациялар табысталып, үздіктер марапатталды. Сайыс көтеріңкі көңіл күйде қорытындыланып, көрермендерге ұмытылмас әсер сыйлады.

Сабрина ИСЕТОВА,
ҚДР-33 студенті

«Сырға салу» –

ұлт дәстүрін ылықтаған тағылымды шара

Наурызнама онкүндігі – ұлттық құндылықтарды дәріптеп, ұмыт бола бастаған салт-дәстүрлерді қайта жаңғыртудың маңызды кезеңі. Осыған орай мәдениет және өнер факультетінде қазақ халқының көне әрі тағылымы терең дәстүрлерінің бірі – «Сырға салу» рәсімі ұйымдастырылды.

Шараға режиссура, хореография және МТЖ білім беру бағдарламаларының оқытушылары мен студенттері белсене қатысып, ұлттық мұраны насихаттауға өз үлестерін қосты.

Іс-шараның басты мақсаты – жастарға ұлттық салт-дәстүрлердің мән-мағынасын түсіндіру, олардың тарихи және тәрбиелік маңызын ұғындыру. Осы бағытта ұйымдастырылған шара барысында ұлттық нақыштағы көріністер қойылып, «Сырға салу» дәстүрінің орындалу барысы сахналық түрде шебер бейнеленді.

Көрермендер ұсынылған көрініс арқылы қазақ халқының әдет-ғұрпы мен рухани құндылықтарының терең мазмұнын сезініп, ерекше әсер алды.

Наурызнама аясында өткен бұл тағылымды шара жастардың санасына ұлттық құндылықтарды сіңіріп, оларды құрметтеуге, болашақта сақтап, жалғастыруға үндейді.

Гүлжазира ЕРМЕКҚЫЗЫ,
МТЖ БББ аға оқытушысы, магистр

«Қыз тәрбиесі – ұлт тәрбиесі»

Жаратылыстану және география факультетінде «Қыз тәрбиесі – ұлт тәрбиесі» тақырыбында тағылымы мол тәрбие сағаты ұйымдастырылды. Іс-шараның басты мақсаты – қыз баланың қоғамдағы рөлін түсіндіру, ұлттық құндылықтарды дәріптеу және тәрбиенің маңыздылығын насихаттау болды.

Кездесу барысында қыз тәрбиесінің ерекшеліктері, әдептілік пен инабаттылық, білім мен парасаттылық жайында мазмұнды ойлар айтылды. Қазақ халқы әрдайым қыз баланы ерекше құрметтеп, оның тәрбиесіне үлкен жауапкершілікпен қараған. Себебі тәрбиелі қыз – ұлттың айнасы, болашақ ұрпақтың негізін қалаушы тұлға. Осындай тәрбиелік мәні зор шаралар жастардың санасына ұлттық құндылықтарды сіңіріп, олардың тұлғалық қалыптасуына оң әсер етеді.

«Мәдениет және өнер» факультетінде Мәдени-тынығу жұмысы білім беру бағдарламасының 2-курс студенттерінің ұйымдастыруымен Алғыс айту күніне арналған «Алғыс айту – парызымыз» атты мерекелік шара өтті.

Шараның негізгі мақсаты – ұлттық құндылықтарды дәріптей отырып, қоғамда алғыс айту мәдениетін қалыптастыру және жастардың бойында ризашылық сезімін арттыру. Мерекелік кеш барысында көрермендерге әсем әндер мен мың бұралған билер ұсынылып, ерекше көңіл күй сыйлады. Кештің ашылуында факультет деканы Карлығаш Рахымқызы Кажимова құттықтау сөз сөйлеп, студенттер мен оқытушыларды «Алғыс айту» күнімен құттықтап, барша қауымға амандық пен бірлік тіледі. Мерекелік бағдарлама аясында Гүлмін Нұроллақызы «Жақсы адамдарым» әнін орындап, айналасына мейірім мен жылу сыйлайтын жандарға деген ризашылығын жеткізді. Ал Гүлім Насиева орындаған «Алғыс» әні ата-анаға, бауырға, достар мен жақын жандарға деген шынайы алғыстың көрінісі болды. Сонымен қатар ҚДР-11 тобы студенттерінің орындауындағы «Қазақ» биі ұлттық нақышымен көрерменнің ықыласына бөленді. ҚДР-21 тобы студенттерінің хормен орындаған «Рахмет саған, туған ел» әні кештің мазмұнын айқындай түсіп, көрерменге ерекше әсер қалдырды. Шараның әсерлі сәттерінің бірі – көрермендер арасынан шыққан студенттердің сахнада жақын жандарына қоңырау шалып, алғыстарын білдіруі болды. Бұл көрініс жақын адамдарға деген құрмет пен ризашылықты әрдайым білдіріп жүрудің маңызын айқын көрсетті. Осындай тәрбиелік мәні зор шаралар жастардың бойында ізгілік, мейірім және алғыс айту мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді. Өйткені алғыс айту – адамдар арасындағы сыйластық пен құрметтің белгісі.

Аружан АМАНЖОЛОВА,
ҚДР-21 студенті

АЛҒЫС АЙТУ КҮНІ – адамдықтың асыл айнасы

Адам баласының жаратылысында ерекше бір жарық бар. Ол – мейірім. Сол мейірімнің тіл арқылы көрінетін ең шынайы бейнесі – алғыс. Алғыс айту – жай ғана сыпайылықтың белгісі емес, ол – рухтың биіктігі, жүректің тазалығы, жанның жомарттығы. Кейде бір ауыз «рақмет» адамға қанат бітіріп, оның өмірге деген сенімін күшейтеді. Бір сәттік ризашылық талай еңбектің өтеуіндей сезіледі. Сондықтан да алғыс айту – адамзат өркениетінің ең ізгі дәстүрлерінің бірі. Алғыс айту күні – осы асыл қасиетті ұлықтайтын рухани мереке. Бұл күн адамдардың бір-біріне деген құрметін, ризашылығын, жанашырлығын білдіретін ерекше сәт. Қандай қоғам болмасын, оның беріктігі мен тұрақтылығы адамдар арасындағы сенім мен сыйластыққа байланысты. Ал сенім мен сыйластықтың бастауы – алғыс айта білу мәдениеті. Ризашылық бар жерде өкпе азаяды, мейірім көбейеді, жүректер жақындай түседі. Қазақ халқының болмысында алғыс ұғымы ежелден терең тамыр жайған. «Жақсының жақсылығын айт, нұры тасысын», «Алғыс алған арымас» деген даналық сөздер бекер айтылмаған. Бұл нақылдардың астарында үлкен өмірлік философия жатыр. Адамның жасаған жақсылығын бағалау – оны одан әрі ізгі іске жігерлендіреді. Ал ризашылық білдіру – өзінің де рухани кемелдігіңді көрсетеді. Қазақтың тәрбиеде баланы кішкентайынан «рақмет айт», «үлкенге сәлем бер», «қамқорлықты ұмытпа» деп үйретуі – сол рухани сабақтастықтың айғағы. Алғыс айту күні – тағдыр тоғыстырған талай халықтың бір шаңырақ астында бейбіт өмір сүріп жатқанына шүкіршілік ететін күн. Кең даланың дарқан көңілі, бауырмал мінезі талай жанға пана болғаны белгілі. Сол кезеңдерде көрсетілген адамгершілік пен кеңпейілділік бүгінгі ұрпақтың жүрегінде мақтаныш сезімін оятады. Бұл – тарихтың сабағы ғана емес, болашаққа бағытталған өнеге. Қиындықта қол ұшын созу, мұқтазға көмектесу, жатсынбай бауырына басу – адамдықтың ең асыл көрінісі.

Еліміздегі татулық пен келісімнің символына айналған Қазақстан халқы Ассамблеясы – бірлік пен өзара құрметтің нақты көрінісі. Оның идеясы – сан алуан мәдениетті бір арнаға тоғыстырып, ортақ құндылықтар негізінде өмір сүру. Бұл құндылықтардың өзегінде ризашылық пен сыйластық жатыр. Өйткені бір-біріне алғыс айта білетін қоғамда алауыздық азаяды, түсіністік артады. Алғыс – тек өткенге тағзым емес, ол – бүгінгі күннің қадірін сезіну. Біз көбіне үлкен жетістіктерге жеткенде ғана қуанамыз, ал күнделікті өмірдегі

қарапайым жақсылықтарды байқамай кетеміз. Шын мәнінде, таңның атуы, денсаулықтың болуы, отбасының амандығы, достың жанашырлығы – бәрі де алғыс айтуға лайық нығметтер. Ризашылық сезімі адамды барға қанағат етуге, өмірдің әр сәтін бағалауға үйретеді. Ата-анаға алғыс – адамдық борыштың ең қасиеттісі. Ананың ақ сүті, әкенің адал еңбегі – өлшеусіз құндылық. Олар баласының болашағы үшін барын салады, өз арманын кейінге ысырып, перзентінің жолын ашады. Осындай жанкешті еңбекті сезіну, бағалау – ұрпақтың парызы. Ұстазға алғыс – білімнің шамшырағын жаққан жанға тағзым. Ұстаздың төккен тері мен жұмсаған уақыты шәкіртінің жетістігімен ақталады. Сондықтан алғыс айту – тек сөзбен емес, іс-әрекетпен де көрінуі тиіс. Досқа айтылған алғыс – адалдықтың белгісі. Қиын сәтте қасыңнан табылған жанның қамқорлығын ұмытпау – адамдықтың айғағы. Қоғамда әрбір мамандық иесінің еңбегі құрметке лайық. Дәрігердің жанкешті қызметі, мұғалімнің табандылығы, жұмысшының маңдай тері – бәрі де ортақ игілікке қызмет етеді. Осындай еңбектерді бағалау, алғыс білдіру – қоғамның рухани мәдениетін көтереді. Алғыс айту мәдениеті адамның ішкі әлемін байытады. Психологиялық тұрғыдан алғанда,

ризашылық сезімі адамды күйзелістен арылтып, өмірге деген көзқарасын жақсартады. Алғыс айтатын адам айналасындағы жақсылықты көбірек байқайды. Ол өмірдің мәнін тереңірек сезінеді. Ризашылық – жүректегі ауырлықты жеңілдететін, жанды нұрландыратын күш. Қоғамдық тұрғыдан қарасақ, алғыс айту – әлеуметтік байланысты нығайтатын құрал. Адамдар бір-бірінің еңбегін бағалағанда, өзара сенім артады. Сенім бар жерде ынтымақ бар, ынтымақ бар жерде даму бар. Сондықтан алғыс айту күні – тек символдық мереке емес, ол – қоғамды біріктіретін идея. Бұл күнгі іс-шаралар – қайырымдылық акциялары, мәдени кештер, кездесулер – бәрі де ризашылық сезімін оятуға бағытталған. Жастар ардагерлерге, үлкен буын өкілдеріне құрмет көрсетіп, жылы лебіздерін білдіреді. Мұндай дәстүр ұрпақтар сабақтастығын нығайтады. Үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсету – қоғамның мәдени деңгейін айқындайтын көрсеткіш. Алғыс айту – діндер мен мәдениеттерде де маңызды ұғым. Көптеген рухани ілімдерде шүкіршілік ету – адамның кемелдікке жету жолы ретінде қарастырылады. Шүкір еткен адам төкаппарлықтан аулақ болады, қарапайымдыққа үйренеді. Бұл қасиет адамды рухани тұрғыдан өсіреді. Бүгінгі заманда адамдар көбіне асығыс, күйбең тіршіліктің қамымен жүріп, жақсылықты бағалауға уақыт таппай жатады. Бірақ бір сәт кідіріп, айналаңа көз салсаң, алғыс айтуға себеп көп екенін аңғарасың. Әрбір күн – жаңа мүмкіндік. Әрбір кездесу – жаңа әсер. Осындай қарапайым сәттерді бағалай білу – бақыттың кілті. Алғыс айту күні – тәуелсіз еліміздің рухани келбетін айқындайтын мерекелердің бірі. Бұл күн бізге өткеннің өнегесін ұмытпауға, бүгіннің қадірін білуге, болашаққа сеніммен қарауға үндейді. Ризашылық – жүректен шыққанда ғана әсерлі. Ол жасандылықты көтермейді. Шынайы алғыс – ең асыл сөз. Егер әрбір адам күн сайын жақындарына, әріптестеріне, қоғамға алғыс айтып үйренсе, онда айналамыз мейірімге толы болар еді. Ризашылық – тек айтылатын сөз емес, ол – жасалатын әрекет. Жақсылықты көре білу, оны бағалау, жауап ретінде ізгі іс жасау – алғыстың ең жоғары формасы. Алғыс айту күні бізге бір ғана шындықты еске салады: адам баласы бір-біріне мейірім сыйлаған кезде ғана өмірдің мәні тереңдей түседі. Қоғамның дамуы технологиямен ғана емес, жүректегі ізгілікпен өлшенеді. Ал ізгіліктің ең қарапайым әрі ең қуатты көрінісі – алғыс айту. Сондықтан бұл мереке – жай ғана күнтізбедегі дата емес, ол – адамдықтың асыл айнасы. Жүректен шыққан алғыс әлемді өзгерте алмаса да, бір адамның көңілін көтеруге, бір жанның үмітін оятуға қабілетті. Ал бір адамның жүрегіне жылу сыйлау – тұтас қоғамға жарық шашумен тең. Ендеше, ризашылықты өмір салтына айналдырып, ізгілікті ұлықтай білейік. Алғыс айту – адам болудың ең биік көрінісі.

АЯЖАН АБУХАН,
ҚТӘ-31 студенті, Қазақстан Республикасы Президенті
атындағы шәкіртақы иегері

Физика-математика факультетінің «Оқытудағы инновациялар: жасанды интеллект пен цифрлық ресурстар арқылы білім сапасын арттыру» тақырыбындағы әдістемелік айлығы аясында «Білім берудегі заманауи ЖИ технологияларын қолданып, мультимодальды контент генерациялау мүмкіндіктері» тренингі оздырылды. Тренингке Физ (IP)-11, M(IP)-11 топтарының 1-курс студенттері, бастауышта оқыту педагогикасы мен әдістемесі БББ 2-курс магистранттары А.Шукатова, Г.Шарипова, құзіреттілік орталығының әдіскері Л.Д.Ермекбаева, информатика мұғалімдері мен IT мамандарын дайындау БББ оқытушылары қатысты. Мультимодальды контент – әртүрлі ақпарат түрлерін (аудио, сурет, видео, текст) біріктіріп жасау. ЖИ негізіндегі мультимодальды контент оқыту материалдарын жаңа форматта ұсынуға, білім алушылардың қызығушылығын арттыруға, күрделі ұғымдарды түсіндіруді жеңілдетуге мүмкіндік береді. Алдымен, тренингті өткізуші мультимодальды контент жасау үшін қолданылатын ЖИ түрлеріне тоқталып, интерактивті экраннан жасанды интеллект құралдарын қолданып дайындалған өнімдерді демонстрациялады.

Содан кейін қатысушылар заманауи жасанды интеллект мүмкіндіктерін тәжірибе жүзінде меңгерді. Олар PixVerse. ai платформасын пайдаланып, статикалық суреттерді динамикалық бейнероликке айналдырса, Suno. ai көмегімен ән мәтінін енгізу арқылы әуені мен аранжировкасы дайын толық музыкалық туынды құрастырды. Сонымен қатар мәтін, аудио және бейне элементтерін біріктіріп, ән орындайтын цифрлық аватар жасап, мультимедиялық контент дайындаудың

«Білім берудегі заманауи ЖИ технологияларын қолданып, мультимодальды контент генерациялау мүмкіндіктері» тренингі

кешенді тәсілін игерді. Ән айтатын аватар жасау барысында қатысушылар бірнеше заманауи жасанды интеллект платформаларын кешенді түрде қолданды: мәтін әзірлеу үшін OpenAI әзірлеген ChatGPT және Google компаниясының Gemini жүйесі пайдаланылды, ал дайын аудио мен бейнені біріктіріп, динамикалық видеоролик жасау үшін HeyGen. ai мүмкіндіктері іске асырылды.

Қорытындылай келе, тренинг білім беру үдерісінде жасанды интеллект

құралдарын тиімді пайдаланудың практикалық маңызын айқын көрсетті. Қатысушылар PixVerse. ai, Suno. ai, ChatGPT, Gemini жүйесі және HeyGen. ai платформаларын кешенді қолдана отырып, мәтін, аудио және бейнені біріктіретін мультимодальды өнімдер жасады. Бұл жұмыс болашақ педагогтердің цифрлық құзыреттілігін арттырып, оқыту сапасын инновациялық тәсілдер арқылы жетілдіруге бағытталған нақты қадам болды. Қатысушы студенттер

мен магистранттар қарастырылған ЖИ құралдарының оқу материалдарын жылдам әзірлеуге, интерактивті әрі көрнекі цифрлық ресурстар жасауға мүмкіндік беретін тиімді көмекші құрал екендігін атап өтіп, жаңа білім мен шабыт алып, көтеріңкі көңіл күймен тарқасты.

Г.Г. МУХАМБЕТОВА,
информатика мұғалімдері мен IT мамандарын дайындау білім беру бағдарламасының аға оқытушысы

УНИВЕРСИТЕТ ПЕН БӨБЕКЖАЙ АРАСЫНДАҒЫ САБАҚТАСТЫҚ

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту білім беру бағдарламасының 4-курс студенттері (ДОВ-41 тобы) – Азаматова Ару, Амангельдиева Аягөз, Латиева Ақтоты, Нұрболатова Айну, Орынбасар Аяулым, Хайрулла Перизат, Орынбасарова Фариза, Кулбаева Жаңылай, Қалмырза Шұғыла, Нұрлыбекқызы Ақнұр, Орынбайова Гүлназ, Хайрулла Жамила, Әлдекешева Анар, Талаптанова Дильяра №9 «Еркемай» бөбекжайында өндірістік практикадан өтуде. Практика барысында студенттер бөбекжайдың күнделікті оқу-тәрбие үдерісіне белсене араласып, тәрбиешілермен бірлесе отырып, бөбекжайішілік тәрбиелік іс-шараларды ұйымдастыруға атсалысуда. Атап айтқанда, университет студенттерінің қатысуымен интеллектуалдық сайыстар, шеберлік сыныптары, ашық ұйымдастырылған іс-әрекеттер, педагогикалық жәрмеңкелер, «Құндылықтар мектебі» аясындағы тәрбиелік және танымдық іс-шаралар өткізіліп келеді.

Бұл жұмыстар студенттердің кәсіби біліктілігін арттыруға және тәжірибелік дағдыларын қалыптастыруға зор мүмкіндік береді. Балалармен жұмыс барысында студенттер өздерінің шығармашылық идеяларын, инновациялық тәсілдерін және заманауи әдістемелерін тиімді қолдануда. Практика кезеңінде студенттер алдын ала әзірленген жоспарларымен, тың идеяларымен келіп, әрбір тапсырманы үлкен жауапкершілікпен орындайды. Бұл олардың болашақ маман ретінде кәсіби тұрғыда қалыптасуына оң ықпал етеді. Университеттен келген машықкерлер кішкентай бүлдіршіндерге арнап «Дос іздеген бота» ертегісін сахналады. Қойылым балаларға көтеріңкі көңіл күй сыйлап, ертегілер әлеміне саяхат жасауға мүмкіндік берді. Дайындалған қойылым қызықты сюжетімен, әсем костюмдерімен және әсерлі рөлдерімен ерекшеленді. Балалар ертегі кейіпкерлерін зор ықыласпен қарсы алып, оқиғаны қызығушылықпен тамашалады. Олар кейіпкерлермен бірге қуанып, бірге алаңдап, ерекше әсерге бөленді. Сахналық көрініс бүлдіршіндердің қиялын дамытып, достық, мейірімділік, адалдық сияқты ізгі қасиеттердің маңызын түсінуге ықпал етті. Сонымен қатар мұндай кездесулер балалардың өнерге деген қызығушылығын арттырып, шығармашылық қабілеттерін дамытуға септігін тигізеді.

Айжан УБИШЕВА,
№9 «Еркемай» бөбекжайы МКҚК меңгерушісі

DIGITAL MIND:

БАҒДАРЛАМАЛАУ ОЛИМПИАДАСЫ ӨТТІ

Физика - математика факультетінде әдістемелік айлық аясында «Digital Mind: Programming Olympiad» атты бағдарламалау олимпиадасы ұйымдастырылды. Аталған зияткерлік сайыс Информатика мұғалімдерін және IT мамандарын даярлау білім беру бағдарламасының аға оқытушыларының бастамасымен өтті.

Олимпиада халықаралық ICPC форматында ұйымдастырылып, қатысушылар 3 сағат ішінде 7 алгоритмдік тапсырманы орындады. Тапсырмалар логикалық ойлау қабілетін, тиімді алгоритмдер құру машығын және бағдарламалау дағдыларын жан-жақты тексеруге бағытталды. Сайысқа білім беру бағдарламасының студенттері мен магистранттары қатысып, жалпы саны 6 команда және 4 жеке қатысушы өзара бақ сынасты. Қатысушылар жоғары дайындық деңгейін көрсетіп, күрделі тапсырмаларды шешуде өз білімдері мен тәжірибелерін тиімді пайдалана білді. Жарыс барысында интеллектуалдық бәсекелестік пен командалық үйлесімділік айқын көрініс тауып, қатысушылар үшін кәсіби шеберліктерін шыңдауға үлкен мүмкіндік болды. Олимпиада қорытындысы бойынша жеңімпаздар дипломдармен және арнайы сыйлықтармен марапатталды. Ұйымдастырушылар барлық қатысушыларға белсенділік танытып, білім додасына атсалысқандары үшін алғыс білдірді.

Физика-математика факультетінде білім алушылардың аналитикалық ойлау қабілетін арттыру мақсатында М-31 тобында «Математикалық статистика элементтері таңдама және бас жиынтықтар» тақырыбында ашық сабақ өтті. Сабақтың басты мақсаты - студенттерге үлкен деректер жиынтығымен жұмыс істеуді үйрету және статистикалық заңдылықтардың өмірдегі маңызын ұғындыру болды.

Ашық сабақ университеттік деңгейде 2026 жылғы 23 ақпан мен 20 наурыз аралығында өткізіліп жатқан «Оқытудағы инновациялар: жасанды интеллект пен цифрлық ресурстар арқылы білім сапасын арттыру» тақырыбындағы әдістемелік айлық шеңберінде ұйымдастырылды. Бұл шара дәстүрлі оқыту әдістерін заманауи технологиялық шешімдермен ұштастыруды көздейді, ал М-31 тобындағы ашық сабақ осы бағыттың нақты тәжірибелік нәтижесін көрсетті.

Оқу үрдісіне құзіреттілік орталығының әдіскері Л.Д.Ермекбаева және профессор-оқытушылар құрамы қатысты. Әдістемелік айлықтың талаптарына сай, ашық сабақтың мазмұны вариациялық қатарларды есептеу тәсілдерін меңгеруге, статистикалық бақылау нәтижелерін жүйелі топтастыруға және таңдама мәліметтерін математикалық талдауға бағытталған бірнеше кезеңдерден тұрды.

Тәжірибелік жұмыс кезінде студенттер бас жиынтықтан алынған таңдама деректеріне тереңдетілген статистикалық талдау жүргізді. Берілген мәліметтер жиынтығын вариациялық қатарға тұрғызып, олардың орта мөндерін, өзгеру құлашын және орташа квадраттық ауытқуы мен дисперсия көрсеткіштерін есептеу бойынша алгоритмдік тапсырмаларды орындады. Бұл ретте таңдаманың репрезентативтілік қасиетіне, яғни іріктелген мәліметтердің жалпы жиынтық сипатын қаншалықты дәл көрсететініне ғылыми сараптама жасалды.

Әдістемелік айлықтың негізгі идеясы бойынша, оқу үдерісінің инновациялық тірегі ретінде - Mentimeter AI жасанды интеллект платформасын практикалық міндеттерге бейімдеп қолдану болды. Атап айтқанда, Mentimeter AI-дың тақырыптық мазмұнды автоматты генерациялау функциясы арқылы статистикалық талдаудың әдіс-тәсілдері бойынша интерактивті сұрақтар лезде құрылып, студенттердің логикалық ойлау деңгейі тексерілді. Платформаның AI Smart Groups мүмкіндігі студенттерден түскен әртүрлі эмпирикалық жауаптар мен сандық деректерді мағыналық кластерлерге автоматты түрде топтастырып, статистикалық тенденцияларды нақты уақыт режимінде (real-time) анықтауға жол ашты.

Бұл технологиялық шешім таңдама деректерін жинақтау ғана емес, оларды бастапқы өңдеуден өткізіп,

«Математикалық статистика — талдау мен болжам негізі»

нәтижелерді гистограммалар немесе «сөздер бұлты» түрінде лезде визуализациялауға мүмкіндік берді. Mentimeter AI көмегімен алынған графикалық модельдер студенттерге статистикалық үлестірім заңдылықтарын көрнекі түрде сезінуге және есептеулердегі ықтимал қателіктерді дер кезінде түзетуге жағдай жасады. ЖИ-дің фасилитаторлық рөлі практикалық жұмыстың қарқындылығын арттырып, оқу материалын игерудің тиімділігін жоғарылатты.

Зерттеу кезеңінде қатысушылар статистикалық гипотезаларды тексеру және деректерді өңдеудегі ЖИ алгоритмдерінің дәлдігі туралы ғылыми пікір алмасып, аналитикалық құзыреттіліктерін саралады. Ашық сабақ соңында құзіреттілік орталығының әдіскері Л.Д.Ермекбаева сөз алып, сабақтың әдістемелік құрылымына жан-жақты талдау жасады. Ол «Оқытудағы инновациялар»

концепциясының ашылғанын атап өтіп, цифрлық құралдарды, әсіресе ЖИ платформасын математикалық пәндерді оқыту әдістемесіне енгізудің тиімділігін, деректерді визуализациялаудағы артықшылықтарын жоғары бағалады. Әдіскер студенттердің пәндік білімі мен заманауи технологиялық дағдыларының өзара үндесуіне оң сараптамалық баға берді.

Бұл ашық сабақ студенттердің кәсіби біліктілігін шыңдап, математикалық статистика аппаратын заманауи цифрлық ортада еркін қолдану тәжірибесін қалыптастыруға бағытталған маңызды қадам болды.

А.Ш. БЕКЖАН,

Физика-математика факультеті, математика және физика мұғалімдерін дайындау БББ оқытушысы, педагогика ғылымдарының магистрі

ТӘЖІРИБЕ МЕН ЖІГЕР ҮНДЕСТІГІ

Физика-математика факультетінде әдістемелік айлықтың жабылуына арналған «Екі жұлдыз: тәжірибе мен жігер үндестігі» атты концерттік кеш жоғары деңгейде өтті. Аталған шара – бір ай бойы ұйымдастырылған мазмұнды іс-шаралардың қорытындысы ғана емес, сонымен қатар ұстаз бен студент арасындағы шығармашылық байланыстың жарқын көрінісі болды.

Кеш барысында әр топ өз кураторларымен бірге сахна төріне шығып, өнерлерін ортаға салды. Бұл – тәжірибе мен жастық жігердің үйлесім табуының айқын дәлелі. Концерттік бағдарлама аясында ән, би, сахналық қойылымдар және түрлі шығармашылық нөмірлер ұсынылып, көрермендерге ерекше әсер сыйлады. Әсіресе кураторлар мен студенттердің бірлесе өнер көрсетуі кештің мазмұнын тереңдетіп, оның тәрбиелік мәнін арттыра түсті. «Екі жұлдыз» кеші факультет ұжымы мен білім алушылар арасындағы ынтымақтастықты нығайтып, әдістемелік айлықтың қорытындысын жарқын нотада түйіндеуге мүмкіндік берді.

Әдістемелік айлық аясында ғылыми кітапханада математика білім беру бағдарламасының (БББ) студенттері мен профессор-оқытушылар құрамы көрнекті ұстаз, доцент, физика-математика ғылымдарының кандидаты Жумағалиева Айсулу Елтайқызының қатысуымен мазмұнды кездесу өткізді.

Ғылыми және педагогикалық мұра

Кездесу аясында ұстаздың ғылыми және педагогикалық қызметіне арналған кітап көрмесі ұйымдастырылып, оның көпжылдық еңбектері мен ғылыми жарияланымдары көпшілікке таныстырылды. Айсулу Елтайқызы 40 жылдан астам педагогикалық тәжірибесі бар білікті маман, жоғары математика саласында ұзақ жылдар бойы еңбек етіп, көптеген шәкірт тәрбиелеген ұстаз. Оның ғылыми еңбектері мен оқу-әдістемелік құралдары білім беру саласында кеңінен қолданылып келеді. Іс-шара барысында Айсулу Елтайқызы өз өмір жолы, ғылымдағы ізденістері және ұстаздық қызметінің қыр-сыры туралы мазмұнды әңгіме өрбітті. Студенттер мен магистранттар көкейлеріндегі сұрақтарын қойып, ғылым жолына келу, кәсіби даму және заманауи білім беру мәселелері жөнінде құнды жауаптар алды. Әсіресе, математиканың түрлі салалары - математикалық анализ, ықтималдықтар теориясы мен математикалық статистика, функционалдық анализ және комплекс айнымалы функциялар теориясы бойынша тәжірибесі қатысушылар үшін ерекше қызығушылық тудырды. Кездесу еркін сұхбат форматында өтіп, білім алушылар мен оқытушылар арасында өзара пікір алмасу алаңына айналды. Мұндай кездесулер жас мамандардың ғылымға деген қызығушылығын арттырып, кәсіби бағыт-бағдар беруде маңызды рөл атқаратыны атап өтілді. Аталған іс-шара студенттерге үлкен әсер қалдырып, ғылым мен білім жолындағы табандылықтың жарқын үлгісін көрсетті.

Халықаралық әйелдер күні – Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті үшін ең маңызды мерекелердің бірі. Өйткені бұл білім ордасында еңбекқор, мақсатшыл арулар қызмет етіп, білім алуда.

Сондықтан көктемнің көрікті мерекесіне университеттің ер азаматтары жыл сайын ерекше дайындалады. Мерекелік іс-шаралар легін университет ректоры Нұрлан Хабиболлаұлы бастап берді. Ол университеттің әйелдер қауымымен еркін форматта кездесу өткізіп, аналар мен аруларды көктем мерекесімен құттықтады. Кездесу барысында ректор әйелдердің қоғамдағы, сондай-ақ білім мен ғылым саласындағы маңызды рөлін атап өтті. Сонымен қатар ректор әйелдер қауымы – жылылықтың, сүйіспеншіліктің және өмірдегі үйлесімділіктің қайнар көзі екенін ерекше атап өтті. Жиын барысында ер азаматтар сөз алып, аналардың қоғамдағы орны туралы тағылымды ойларын айтып, ізгі тілектерін білдірді. Мерекелік шараға қатысқан аруларға құрмет белгісі ретінде гүл шоқтары табысталып, кездесу ерекше жылы әрі көтеріңкі көңіл-күйде өтті. Салтанатты шара одан әрі университеттің ер азаматтары дайындаған акустикалық кешке ұласты. Әсерлі әндер, өлеңдер, жырлар мен арнаулар көрермендерге ерекше көңіл күй сыйлады. Концерттік бағдарлама қатысушыларға көтеріңкі әсер қалдырып, әйелге деген құрмет пен алғысқа толы жарқын кешке айналды. Шара соңында салтанатты кешке қатысқан Махамбет аруларына арнайы гүл шоқтары

тарту етілді. Қатысушылар барша аналар мен аруларға ақжарма тілектерін білдіріп, көктем мерекесімен құттықтады.

Білім ордасындағы әйел-аналар мен аруларға зор денсаулық, отбасыларына амандық пен береке тілейміз! Жүректеріңіз әрдайым жылулық пен махаббатқа толы болып, өмірлеріңіз қуаныш пен бақытқа кенеле берсін! Мереке құтты болсын!

НАУРЫЗ –
халықаралық әйелдер күні құтты болсын!

Махамбет университетінде «Наурызнама - Digital Nauryz» аясында мерекелік бағдарлама кең көлемде ұйымдастырылды. Жыл сайын асыға күтілетін ұлттық мейрам биыл да ерекше аталып өтті. Наурызнаманың алғашқы күні қазақ халқының ғасырлар қойнауынан жеткен тағылымды дәстүрлерінің бірі – Көрісу күніне арналды. Мерекелік шара жарапазан жырымен басталып, қадірлі қонақтарды ұлттық нақышта қарсы алды. Қатысушылар үлкендерден бата алып, игі тілектерін тыңдап, халық даналығы мен рухани сабақтастықтың маңызын тағы бір мәрте сезінді.

«Наурызнама - Digital Nauryz»

онкүндігі

Қасиетті Рамазан айы мен «Наурызнама» онкүндігі аясында Қайырымдылық күніне орай университет студенттері бірқатар игі шаралар ұйымдастырды. Атап айтқанда, қала тұрғындарына тағам таратылып, көпшілікке жанашырлық пен мейірімділіктің үлгісі көрсетілді. Сонымен қатар студенттер қарттар үйіне арнайы барып, аға буын өкілдеріне ерекше көңіл бөліп, жылы қарым-қатынас танытты. Олар ақжарма тілектерін жеткізіп, қамқорлық пен құрметтің маңызын тағы бір мәрте дәлелдеді. Сондай-ақ Махамбет жастары балалар үйіне барды. Бұл бастамалар жастардың қоғамдағы әлеуметтік жауапкершілігін арттырып, қайырымдылық мәдениетін насихаттауға зор үлес қосты.

Ұлттық салт-дәстүр күніне орай әсерлі концерттік бағдарлама өтті. Мерекелік кеш барысында халқымыздың ғасырлар қойнауынан жеткен асыл мұрасы - салт-дәстүрлері сахна төрінде көркемдік үйлесіммен, ерекше шеберлікпен паш етілді. Әсіресе отбасы құруға қатысты әдет-ғұрыптар кеңінен көрініс тауып, олардың тәрбиелік мәні мен рухани тереңдігі айқын ашылды.

Шаңырық күні – отбасы мен отбасылық құндылықтарды дәріптейтін ерекше мереке. Шаңырық – үй ошағының, жылулық пен махаббаттың символы, ұрпақтарды біріктіріп, отбасы дәстүрін сақтауға шақырады. Университетте ұйымдастырылған шара да дәл осы мәнді айқын жеткізді: студенттер үлгілі отбасылармен жүздесіп, олардың өмірлік тәжірибесі мен отбасыдағы гармония сырларын тыңдады. Кездесу отбасылық құндылықтарды сақтау, дәстүрге құрмет көрсету, отбасы татулығын нығайту және ұрпаққа үлгі болу тақырыптарына арналды. Ардагерлер мен тәжірибелі профессор-оқытушылар ұзақ және бақытты отбасылық өмірдің құпияларымен бөлісіп, жастарға тәжірибелік кеңестерін жеткізді.

Ұлттық киім күніне орай университетте «Киелі дәстүр, көркем киім – Наурыз мерейі» атты арнайы сән көрсетілімі ұйымдастырылып, қазақ халқының дәстүрлі киім үлгілері кеңінен таныстырылды. Шара барысында студенттер ұлттық нақыштағы киімдерді киіп, олардың әсемдігін, сондай-ақ әрбір элементінде көрініс тапқан тарихи және мәдени мәнін көпшілікке ұсынды. Сонымен қатар мерекелік іс-шара ән мен бимен жалғасып, қатысушыларға ерекше көңіл күй сыйлады. Ұлттық киім - халықтың тұрмыс-тіршілігі мен дүниетанымынан, эстетикалық талғамы мен әлеуметтік ерекшеліктерінен сыр шертетін баға жетпес мәдени мұра.

«Жаңару күніне» орай ардагер ұстаздар, профессорлық-оқытушылық

құрам және студенттер бірлесіп «Тал егу» акциясын өткізді. Бұл күні табиғат жаңарып, жаңа өмір басталатынына, адам рухының көтеріңкі болатынына сенім артып, отбасы мен қоғамдағы бірлікті нығайту дәстүрге айналған. Жаңару күні – тек табиғаттың ғана емес, адамның ішкі жан дүниесінің де жаңаруын білдіретін ерекше күн. Акция барысында әрбір егілген тал – ұлттық дәстүрімізді дәріптеу, табиғатты қадірлеу және келер ұрпаққа үлгі боларлық символ.

«Наурызнама» және «Digital Nauryz» аясында Ұлттық спорт күніне орай студенттер дәстүрлі қазақ спорт түрлері - арқан тарту, гир көтеру, асық атудан жарыстарға қатысты. Бұл іс-шара студенттерді біріктіріп, күш, ептілік, командалық рух пен стратегиялық ойлауды дамытуға мүмкіндік берді. Күн тек спорттық шеберлікті көрсетуге ғана емес, достық, бір-біріне қолдау көрсету және қазақ халқының мәдени дәстүрін қадірлеуге де бағытталған. Барлық қатысушылар үлкен спорттық отбасының бір бөлігі ретінде өзін сезінді, ал жеңімпаздар мен белсенді қатысушылар дипломдар мен естелік сыйлықтармен марапатталды.

Наурызнама аясында «Ынтымақ күніне» арналған мерекелік концерт өтті. Іс-шара түрлі этнос өкілдерінің достығы мен татулығын насихаттауға бағытталды. Кеш барысында ұлттық ән-күйлер орындалып, әр халықтың мәдениеті таныстырылды.

Шешен және татар өнерпаздарының өнер көрсетуі бағдарламаның мазмұнын байыта түсті. Сондай-ақ «Қара жорға» биі мен «Атамекен» әні көрермендерге ерекше әсер сыйлады. Мерекелік іс-шара бірлік пен келісімнің маңызын айқындап, қатысушыларға көтеріңкі көңіл күй сыйлады.

Махамбет университетінде «Ұлыстың ұлы күні – Наурыз мейрамы» мерекесі кең көлемде аталып өтілді. Көктемнің шуақты күні университет ауласында киіз

үй тігіліп, алтыбақан орнатылып, ұлттық дәстүрлерімізді дәріптейтін тамаша атмосфера жасалды. Университет қауымы үшін бұл мереке — мәдени мұрамызды жастарға жеткізу, ұлттық құндылықтарды қадірлеу, бірлігіміз бен жаңаруға деген құлшынысымызды көрсету мүмкіндігі. Студенттеріміз бен профессорлық-оқытушылар құрам ұлттық киімдер киіп, театрландырылған қойылымдар мен музыкалық және би өнерлерін тамашалады, бір-біріне ізгі тілектерін жеткізді. Осы шара бізге ұлттық дәстүрлерімізді сақтау мен жаңғыртудың, жастарды біріктіру мен қолдау көрсетудің қаншалықты маңызды екенін тағы бір мәрте көрсетті.

8 наурыз – Халықаралық әйелдер күніне орай университетімізде «Жастар Life» коворкинг орталығында БПД-21 тобының ұйымдастыруымен «Көктем. Сұлулық. Ару» атты мерекелік әдеби-сазды кеш өтті. Бұл күн – нәзіктік пен мейірімнің, сұлулық пен даналықтың символы. Шараға факультеттің деканат құрамы, «Кітапханалық-педагогикалық қызмет» білім беру бағдарламасының жетекшісі, оқытушылар, сондай-ақ университеттің сылқым қыздары мен сері жігіттері қатысты.

“Көктем. Сұлулық. Ару”

Шара барысында аналардың мейірімі, әйелдердің қоғамдағы орны мен еңбегі туралы тағылымды ойлар айтылып, олардың отбасы мен қоғамдағы маңызы ерекше атап өтілді. Ана – отбасының тірегі, шаңырақтың шуағы. Қандай биікке жетсек те, анамыздың мейірімі мен батасын ешқашан ұмытпаймыз. Кештің әсерлі сәттерінің бірі – студент Бірлес Мерейдің орындауындағы «Анаңды сүйсең, менше сүй» әні болды. Өншінің жүрекке жеткен әуені көрерменнің ыстық ықыласына бөленіп, мерекелік кештің сәнін арттыра түсті. Сондай-ақ ару қыздарға арналған құттықтаулар айтылып, сыйлықтар табысталды. «Көктем. Сұлулық. Ару» атты әдеби-сазды кеш қатысушыларға ерекше әсер қалдырып, көктемнің шуақты көңіл күйін сыйлады. Бұл кештің әрбір сәті аналарға, апаларға, қыздарға деген құрмет пен ризашылықтың айқын көрінісі болды.

Альбина АХАНОВА,
Филология факультетінің тәрбие ісі жөніндегі декан орынбасары

Студенттік ортадағы ЛЮДЕР ҚЫЗДАР

Бизнес, басқару және туризм білім беру бағдарламасында 8 наурыз – Халықаралық әйелдер күні қарсаңында «Студенттік ортадағы лидер қыздар» тақырыбында дөңгелек үстел өткізілді. Кештің басты мақсаты – факультет пен университет деңгейінде студенттік өмірге белсене араласып, жоғары нәтиже көрсеткен қыздардың еңбегін бағалау және оларды ынталандыру.

Әйел – әлемнің әуені

«Мәдениет және өнер» факультетінде Мәдениеттің жұмысы білім беру бағдарламасының 2-курс студенттерінің ұйымдастыруымен 8 наурыз – Халықаралық әйелдер күніне арналған «Әйел – әлемнің әуені» атты акустикалық кеш өтті. Мерекелік шараның негізгі мақсаты – аналарға, әжелерге, қыз-келіншектерге құрмет көрсету, олардың қоғамдағы және отбасындағы маңызды рөлін дәріптеу, сондай-ақ акустикалық музыка арқылы көрермендерге жылы әрі әсерлі атмосфера сыйлау болды. Кеш барысында әсем әндер шырқалып, көрермендерге ерекше көңіл күй сыйлады.

Кештің ашылуында Мәдениет және өнер факультеті деканының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Раушан Жардемқызы Қуаншалиева сөз сөйлеп, барша нәзік жандыларды көктемнің шуақты мерекесімен құттықтады. Кештің алғашқы нөмірінде Гүлім Нұроллақызы мен Исмаил Кәкімнің орындауында отбасының дариясы, ұрпақ тәрбиесінің алтын қазығы саналатын әжелерге арналған «Асыл әжем» әні шырқалды. Сонымен қатар көрермендер жыр әлемінен де сусындады. Ақтілек Алтынбай ана туралы әсерлі поэзиялық туындысын оқып, тыңдарманның ықыласына бөленді. «Арулар – әлемнің сәні, өмірдің мәні» тақырыбында Ақбөбек Самиголліева өзінің нәзік те әсем әндерімен кештің көркін аша түсті. Нәзік жандылар тек сұлулықтың ғана емес, сонымен бірге қайсарлық пен мықтылықтың да символы екені белгілі. Олар отбасының ұйытқысы болып қана қоймай, қоғамда да маңызды орын алады. Осы ойды Нұрасыл Бекқалидың орындауындағы «Әр әйел бақытты болуға лайықты» атты ән әсерлі жеткізді. Сондай-ақ ҚДР-21 тобының студенттері хормен орындаған «Ана» әні көрермендердің жүрегіне жол тауып, ана мейірімі мен әйел жүрегінің жылуы әрқашан әлемді нұрландыратынын тағы бір мәрте дәлелдеді. Кеш соңында Мәдениет және өнер факультетінің деканы Қарлығаш Рахымқызы Кажимова сөз сөйлеп, әсерлі әндер орындаған студенттерге алғыс білдіріп, барша нәзік жандыларды мерекемен құттықтады. Әйел – тіршіліктің бастауы, отбасының берекесі, қоғамның көркі. Әрбір әйелдің жүрегінде мейірім, сабыр мен махаббат бар. Сондықтан әр әйел құрмет пен ықыласқа әбден лайық.

Гүлім НАСИЕВА,
ҚДР-21 студенті

Шараны білім беру бағдарламасының жетекшісі А.Н. Шарафутдинова ашып, студенттерді мерекемен құттықтады. Сонымен қатар көшбасшылық қасиеттерді дамытудың маңыздылығы туралы өз пікірін білдірді. Дөңгелек үстел барысында студенттердің оқу, қоғамдық және тәрбиелік жұмыстардағы белсенділігі, түрлі жобалар мен іс-шараларға қатысу тәжірибесі және жетістіктері талқыланды. Шара соңында қатысушылар шығармашылық белсенділігі мен қоғамдық өмірге қосқан үлесі үшін арнайы алғыс хаттармен марапатталды. Мерекелік көңіл күйді арттыру мақсатында фуршет ұйымдастырылды.

Әсел ЕЗГАЛИЕВА,
Бизнес, басқару және туризм білім беру бағдарламасының
аға оқытушысы

ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ – адамгершіліктің айқын көрінісі

Педагогика факультетінің оқытушылар құрамы студенттерге арнап қайырымдылық жәрмеңкесін ұйымдастырды. Ұлыстың ұлы күні – Наурыз мерекесі қарсаңында өткен бұл игі шара мейірімділік пен жанашырлықтың жарқын үлгісіне айналды.

Жәрмеңке барысында студенттерге түрлі тағамдар мен нан өнімдері тегін таратылып, барша қатысушыларға көтеріңкі көңіл-күй сыйланды. Әсіресе ұлттық дастарқанға тән дәмдер ұсынылып, шараның мазмұны мен мәнін арттыра түсті. Ұйымдастырушылардың басты мақсаты – студенттерге мерекелік көңіл-күй сыйлау ғана емес, сонымен қатар қайырымдылықтың маңызын насихаттау болды.

Шара жоғары деңгейде ұйымдастырылып, студенттер тарапынан үлкен қолдауға ие болды. Көпшілік бұл бастаманы жылы қабылдап, бір-біріне ізгі тілектерін білдіріп, мерекелік атмосфераны бірге сезінді. Мұндай игі істер жастардың бойында мейірімділік, қамқорлық және

өзара қолдау сияқты асыл қасиеттерді қалыптастыруға ықпал етеді.

Ұйымдастырушылар жәрмеңкеге атсалысып, қолдау көрсеткен барлық жандарға алғыс білдірді. «Бірге жасаған жақсылық – ең үлкен құндылық» деген ұстанымды негізге алған бұл шара көпшілікке ерекше әсер қалдырды.

Осындай қайырымдылыққа бағытталған іс-шаралар алдағы уақытта да жалғасын тауып, қоғамда ізгілік пен бірліктің нығаюына өз үлесін қоса береді деп сенеміз.

Мирлан СУНДЕТОВ,
Педагогика факультетінің тәрбиес ісі жөніндегі
декан орынбасары

«Заң және тәртіп» жобасы аясындағы кездесу өтті

«Заң және тәртіп» жобасы аясында П(ІР)-11, П-11, П-13, СППА-11 топ студенттеріне арналған «Киберқауіпсіздік: жеке деректерді қорғау және интернеттегі қауіпсіздік» тақырыбында маңызды кездесу ұйымдастырылды. Іс-шараны топ кураторы Гүлайым Қайырболатқызы өткізді. Кездесуге БҚО ПД Киберқылмысқа қарсы іс-қимыл басқармасы бастығының орынбасары Шуйншалиев Олжас Алибекұлы арнайы қатысып, студенттермен өз тәжірибесімен бөлісті.

Шара барысында интернеттегі алаяқтық түрлері, жеке деректерді қорғаудың маңыздылығы, әлеуметтік желілерде қауіпсіз әрекет ету жолдары кеңінен түсіндірілді. Сонымен қатар, қазіргі таңда жиі кездесетін киберқылмыстардың алдын алу тәсілдері мен сақтық шаралары туралы нақты мысалдар келтірілді. Студенттер өздерін қызықтырған сұрақтарын қойып, сала маманынан пайдалы кеңестер алды. Кездесу интерактивті форматта өтіп, қатысушылар үшін мазмұнды әрі пайдалы болды. Аталған іс-шара студенттердің цифрлық сауаттылығын арттырып, интернет кеңістігіндегі қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыруға ықпал етті.

Тарих, экономика және құқық факультетінде IQ ұйымының ұйымдастыруымен «Әлсіз буын – Слабое звено» атты интеллектуалдық шара өткізілді. Аталған іс-шараға факультет ішіндегі түрлі ұйымдардың белсенді мүшелері қатысып, өзара білім мен біліктілік тұрғысынан сынға түсті.

«Әлсіз буын» интеллектуалдық ойыны өтті

Интеллектуалдық ойын екі тілде қатар жүргізіліп, қатысушылардың жан-жақты ойлау қабілетін дамытуға бағытталды. Ойын төрт кезеңнен тұрды. Атап айтқанда, I кезең — «Тарихи шындық па?», II кезең — «Қай ел?», III кезең — «Әлем елдері», ал қорытынды кезең — финалдық «Блиц» туры болды. Әр кезең қатысушылардың логикалық ойлауын, білім деңгейін және жылдам шешім қабылдау қабілетін айқындауға мүмкіндік берді.

Ойын қорытындысы бойынша:

I орын — «MOB ARMY» командасы

II орын — «Аспап және вокал» командасы

III орын — IQ ұйымының командасы иеленді.

Аталған шара студенттердің белсенділігін арттырып, олардың білімге деген ынтасын күшейтуге, сондай-ақ достық әрі бәсекеге қабілетті орта қалыптастыруға өз үлесін қосты.

Гүлбарам ЖАЛАКЕНОВА,
Тарих, экономика және құқық факультетінің тәрбие ісі
жөніндегі декан орынбасары, аға оқытушы, ҚР тарихы
кафедрасының магистрі

Педагогика факультетінде Бастапқы әскери дайындық және дене шынықтыру мұғалімдерін даярлау білім беру бағдарламасының 1–3 курс студенттері арасында Ұлыстың ұлы күні – Наурыз мерекесіне орай ұлттық спорт түрлерінен жарыс ұйымдастырылды. Аталған іс-шара студенттердің салауатты өмір салтын қалыптастыру, ұлттық ойындарды дәріптеу және командалық рухты нығайту мақсатында өткізілді.

Жарыс барысында қатысушылар арқан тартыс және ләңгі тебу бойынша өзара бақ сынасты. Әсіресе арқан тартыс сайысы тартысты өтіп, командалар ұйымшылдық пен күш-жігерлерін көрсете білді. Нәтижесінде:

I орын – НВФП-21 тобы

II орын – ФКС(ІР)-17 тобы

III орын – ФКС(ІР)-35 тобы иеленді

Ал ұлттық ойындардың бірі – ләңгі тебу сайысында студенттер өз ептілігі мен шеберліктерін паш етті. Жекелей есепте үздіктер анықталып, төмендегідей нәтижелер тіркелді:

I орын – Досымұлы Жарас (ФКС(ІР)-13)

II орын – Сағынтаев Махамбет (ФКС(ІР)-13)

III орын – Мухамбетжанов Әмір (ФКС(ІР)-15)

Бұл спорттық шара студенттер арасында достық қарым-қатынасты нығайтып қана қоймай, ұлттық құндылықтарға деген құрметті арттырды. Осындай игі бастамалар алдағы уақытта да өз жалғасын табады деп сенеміз.

Мирлан СУНДЕТОВ,
Педагогика факультетінің тәрбиес ісі жөніндегі
декан орынбасары

ҰЛТТЫҚ РУХТЫ ҰЛЫҚТАҒАН СПОРТТЫҚ САЙЫС

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде психологиялық қолдау қызметі «Қамқор» волонтерлік ұйымымен бірлесіп қыздарға арналған «Жан дүниемнің гүлденуі» атты арт-терапиялық кездесу ұйымдастырды. Іс-шара күн сайын өзгелерге қамқорлық көрсетіп, көмек қолын созып жүрген ерікті қыздарға қолдау көрсетуге бағытталды. Кездесудің басты мақсаты - қатысушылардың ішкі ресурстарын қалпына келтіруге көмектесу, олардың эмоционалдық жағдайына назар аударып, өз-өзіне көңіл бөлуге мүмкіндік беру.

Арт-терапия

Кездесу барысында қатысушылар шығармашылық арқылы өздерінің ішкі әлемін тереңірек тануға мүмкіндік алды. Сурет, түрлі түстер мен символдар арқылы қыздар өз сезімдерін білдіріп, ой-пікірлерімен бөлісіп, өзіне қамқорлық жасаудың маңызын түсінді. Жылы әрі сенімді

атмосфера қатысушыларға қолдау сезімін сыйлап, шабыт пен ішкі үйлесімділік табуға ықпал етті.

Гүлзамира ТӨЛЕГЕНҚЫЗЫ,
М. Өтемісов атындағы БҚУ жастар ісі жөніндегі
комитетінің психолог маманы

ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ – ҚОҒАМДАҒЫ мейірімділік көрінісі

Құқықтану білім беру бағдарламасының 3-курс студенттері аға оқытушы А.К. Есенгазиевамен бірге қайырымдылық шарасын ұйымдастырып, аз қамтылған отбасыларға көмек көрсетті. Игі бастама барысында студенттер өз еріктерімен азық-түлік пен күнделікті тұрмысқа қажетті заттарды жинап, мұқтаж отбасыларға табыстады. Шараның басты мақсаты – қоғамдағы бірлік пен мейірімділікті арттыру, сондай-ақ қиын жағдайда жүрген жандарға қолдау көрсету.

Қайырымдылық акциясы кезінде студенттер тек материалдық көмек көрсетіп қана қоймай, мұқтаж жандарға жылы лебіздерін білдіріп, рухани қолдау да көрсетті. Бұл – жастардың бойындағы адамгершілік пен жауапкершілік қасиеттерінің жоғары екенін айғақтайды. Ұйымдастырушылардың айтуынша, мұндай игі шаралар алдағы уақытта да өз жалғасын табады. Студенттердің қайырымдылыққа толы бұл бастамасы қоғамдағы жанашырлық пен өзара көмектің маңыздылығын тағы бір мәрте дәлелдеді. Жастардың белсенділігі мен қайырымды ісі өзгелерге де үлгі болары сөзсіз.

атмосфера білім алушылардың өзін қауіпсіз әрі еркін сезінуіне мүмкіндік береді. Екіншіден, топтық жұмыстар мен тренингтердің маңызы зор. Психологиялық тренингтер арқылы білім алушылар бір-бірімен жақынырақ танысып, өзара түсіністік қалыптастырады. Мұндай жұмыстар қарым-қатынас дағдыларын дамытуға және ұжымдық рухты нығайтуға көмектеседі.

Үшіншіден, бейімделу кезеңінде қолдау көрсету қажет. Мұғалімдер мен психологтар білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескеріп, оларға қажетті кеңес беріп отыруы керек. Әсіресе жаңа келген білім алушыларға ерекше көңіл бөлген жөн.

Төртіншіден, ата-аналармен бірлескен жұмыс жүргізу маңызды. Ата-аналар баланың жаңа ортаға бейімделу процесінде үлкен рөл атқарады. Сондықтан мекеме мен ата-ана арасындағы ынтымақтастық білім алушылардың психологиялық жағдайына оң әсер етеді.

Жанбота ЕШИМОВА,
М.Өтемісов атындағы БҚУ тәрбие ісі және жастар саясаты
департаментінің директоры
Назерке ҚҰРМАНҒАЛИЕВА,
«Зейін университет мектебі» жекеменшік жалпы орта білім
беретін мектебінің педагог-психологы

ОРТАҒА БЕЙІМДЕЛУ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Бұл мақалада білім беру ұйымдарында тұлғаның жаңа ортаға бейімделу процесін ұйымдастырудың маңызы қарастырылады. Ортаға бейімделу – адамның жаңа әлеуметтік жағдайларға, жаңа ұжымға, талаптар мен ережелерге икемделу процесі. М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде бұл процесс білім алушылардың психологиялық жайлылығын қамтамасыз етуге, олардың оқу мотивациясын арттыруға және әлеуметтік қарым-қатынастарын дамытуға ықпал етеді.

Қазіргі білім беру жүйесінде білім алушылардың психологиялық әл-ауқаты мен әлеуметтік бейімделуі маңызды орын алады. Әсіресе жаңа ортаға, жаңа оқу кезеңіне өткен кезде білім алушылар үшін бейімделу процесі күрделі болуы мүмкін. Сондықтан білім беру ұйымдарында бұл процесті дұрыс ұйымдастыру – педагогтар мен психологтардың маңызды міндеттерінің бірі. Бейімделу – адамның жаңа жағдайларға үйренуі, жаңа талаптарды қабылдауы және сол ортада тиімді

әрекет ету қабілеті. Егер бейімделу процесі дұрыс ұйымдастырылмаса, білім алушыларда мазасыздық, сенімсіздік немесе әлеуметтік оқшаулану пайда болуы мүмкін.

Ортаға бейімделу процесін ұйымдастыру бірнеше бағытта жүзеге асырылады. Біріншіден, психологиялық қолайлы орта қалыптастыру қажет. Бұл үшін мұғалімдер мен психологтар білім алушылар арасында сенімді қарым-қатынас орнатуға жағдай жасауы тиіс. Қолайлы

Ізгілік пен мейірім – адамзатқа тән ең асыл қасиеттердің бірі. Жүректен шыққан жылы сөз, шынайы жанашырлық пен адамгершілік – қоғамды көркейтетін құндылықтар. Осы құндылықтарды жастардың бойына сіңіру, олардың жүрегінде мейірімділік пен қамқорлық сезімін қалыптастыру мақсатында «Мейірімнен жаралған әлем» атты ашық кураторлық сағат өтті.

Іс-шараға ИР-21 және ВТиПО-21 топтарының 2-курс студенттері, сондай-ақ информатика мұғалімдері мен IT мамандарын дайындау БББ меңгерушісі, оқытушылары мен зертханашылары қатысты. Шара барысында қатысушылар мейірім мен ізгілік құндылықтарының қоғамдағы маңызы туралы ой бөлісіп, жастар тәрбиесіндегі адамгершілік қағидаларына ерекше назар аударды.

Кураторлық сағат барысында студенттер мейірімділік, қайырымдылық, сыйластық секілді адами қасиеттердің мәні жөнінде пікір алмасып, түрлі шығармашылық тапсырмалар орындады. Сонымен қатар тақырыпқа байланысты презентациялар ұсынылып, қатысушылар өз ойларын еркін жеткізді. Күнделікті өмірде адамдарға көмек көрсету,

Мейірімнен жаралған әлем

бір-біріне қолдау білдіру арқылы қоғамды жақсартуға болатыны жөнінде нақты мысалдар келтірілді.

Іс-шараның негізгі мақсаты – жастарды ізгілікке, жанашырлыққа баулу, олардың жүрегінде мейірімділік сезімін қалыптастыру. Қатысушылар мейірімнің адам өміріндегі орны ерекше екенін атап өтіп, әрбір адамның жасаған жақсылығы айналасына жылулық сыйлайтынын айтты.

Кураторлық сағат жылы әрі әсерлі атмосферада өтіп, студенттерге ерекше ой салды. Осындай тәрбиелік мәні зор шаралар жастардың рухани дамуына ықпал етіп, қоғамда мейірім мен адамгершілік құндылықтарының нығаюына үлес қосады.

Б.М. КАПЫШЕВА,
Информатика мұғалімдері мен IT мамандарын
дайындау білім беру бағдарламасының
оқытушысы

ИНТЕЛЛЕКТ ПЕН ИННОВАЦИЯ ТОҒЫСҚАН ДОДА

Филология факультетінде ИЯ-25 және ИЯ-35 топтарының қатысуымен ерекше форматтағы интеллектуалды сайысы ұйымдастырылды. Кураторлық топтардың басын біріктірген бұл шара білім мен заманауи технологияны ұштастырған бірегей жобаға айналды.

Шараның алтын арқауы - студенттердің бойында ұлттық код пен әлемдік құндылықтарды тең дәрежеде дәріптеу, елтану бағытындағы білімдерін саралап, танымдық көкжиектерін кеңейту. Қазіргі ақпараттық-технология заманында болашақ мамандардың тек академиялық біліммен шектелмей, логикалық ойлау жылдамдығы мен мәдениеттер тоғысын тани білуі аса маңызды. Бұл дода жай ғана білім сынағы емес, болашақ мамандардың жаһандық азаматтық бейнесін қалыптастыратын мәдени-танымдық шараға айналды. Дода үш негізгі кезеңнен тұрды. Алғашқы бөлім: «Тарих қойнауы». Бұл кезеңде қатысушылар Қазақстан мен әлем тарихының маңызды белестерін саралап, өткен күн мен бүгінді байланыстырды. Сайысты «Ойлан тап» кезеңі жалғап, студенттердің тапқырлығы мен пәнаралық байланысты меңгеру деңгейін тексерген бұл бөлімде сан алуан бағыттағы логикалық сауалдар қойылды. Сайыстың ең қызықты әрі инновациялық

бөлімі — Жасанды интеллект көмегімен дайындалған тапсырмалар болды. Студенттер цифрлық технология арқылы бейнеленген тарихи тұлғаларды танып қана қоймай, олардың қойған күрделі сауалдарына жауап беріп, өздерінің интеллектуалдық дайындығын дәлелдеді. Шара соңында филология факультеті деканының орынбасары Әли Ғаббасұлы Наби сөз сөйлеп, ұйымдастырылған шараның сапасына жоғары баға берді. Ол заманауи білім берудегі осындай белсенді әдістердің маңыздылығын атап өтті.

Сайыс қорытындысы бойынша студенттер төмендегідей аталымдармен марапатталды:

- «Үздік нәтиже» - білім тереңдігі үшін;
- «Белсенділік танытқаны үшін» - креативті қатысушыларға;
- «Ең ақылды ойыншы» - жеке дара тапқырлық көрсеткендерге;
- «Куиз шебері» - жылдамдық пен дәлдік үшін.

Өткізілген іс-шара студенттер арасындағы корпоративтік рухты нығайтып, елтану бағытындағы оқу мотивациясын арттыруға септігін тигізді. Инновациялық әдістерді қолдану - білім сапасын арттырудың тиімді құралы екенін тағы бір мәрте дәлелдеді.

А.Б. НАСИМУЛЛИНА,
Топ кураторы, аға оқытушы, магистр
Гүлназ ҚАНАТОВА,
ИЯ-25 студенті

«Толық адам - таза қоғам» атты зияткерлік-танымдық шара

Тарих, экономика және құқық факультетінің оқу ғимаратында мәдениет және өнер факультетімен бірлесе ұйымдастырылған «Толық адам – таза қоғам» атты зияткерлік-танымдық шара өтті.

Шараға екі факультеттен алты студенттен қатысып, олар үш топқа бөлініп, білім мен ой ұшқырлығын сынады. Зияткерлік сайыс үш кезеңнен тұрды. Бірінші кезеңде қатысушылар Абай Құнанбайұлының «Толық адам» концепциясының мәнін талдап, өз ойларын ортаға салды. Екінші кезеңде «Таза Қазақстан» тақырыбы бойынша Kahoot платформасы арқылы интерактивті ойын ұйымдастырылды. Үшінші кезең интеллектуалдық аукцион форматында өтіп, студенттердің логикалық ойлау қабілеті мен білім деңгейі сыналды. Сонымен қатар мәдениет және өнер факультетінің «Актерлік шеберлік» білім беру бағдарламасының студенттері Абай шығармаларынан үзінділер оқып, көркем әдебиет арқылы ұлы ақынның рухани мұрасын насихаттады. Шара қорытындысы бойынша белсенділік танытқан қатысушыларға түрлі номинациялар табысталып, командалар жүлделі орындармен марапатталды. Жеңімпаздарды тарих, экономика және құқық факультетінің студенттік деканы Мадина Қайырболатқызы Хамитова арнайы дипломдармен және алғыс хаттармен марапаттады. Осындай мазмұнды шаралар студенттердің таным көкжиегін кеңейтіп қана қоймай, ұлттық құндылықтарды дәріптеуге және саналы, жауапты тұлға қалыптастыруға ықпал етеді.

«Brain Quest»

интеллектуалды ойын өтті

Физика-математика факультетінде Физика және Физика–Информатика білім беру бағдарламасының 3-курс студенттері арасында «Brain Quest» атты интеллектуалды ойын ұйымдастырылды өткізілді. Іс-шараның негізгі мақсаты - студенттердің логикалық ойлау қабілетін дамыту, білім деңгейін арттыру, жылдам шешім қабылдау дағдыларын қалыптастыру және командалық жұмыс мәдениетін нығайту болды.

Сонымен қатар ойын барысында қатысушылардың әртүрлі саладағы білімдерін тексеру, олардың танымдық белсенділігін арттыру көзделді. Интеллектуалды ойын 5 турдан тұрды. Әр тур түрлі бағыттағы тапсырмалармен ерекшеленіп, студенттердің білімін, тапқырлығын, зейінін және шығармашылық ойлау қабілетін сынауға бағытталды. Қатысушылар берілген уақыт ішінде сұрақтарға жауап беріп, өзара пікір алмасып, командалық бірліктің маңыздылығын көрсетті. Ойын барысында студенттер жоғары белсенділік танытып, білімдері мен жылдам ойлау қабілеттерін дәлелдеді. Қызықты әрі тартысты өткен сайыс қатысушыларға жаңа тәжірибе мен жақсы көңіл күй сыйлады. Іс-шара соңында ең жоғары ұпай жинаған командалар анықталып, белсенділік танытқан студенттерге алғыс білдірді. Танымдық мәні зор бұл интеллектуалды ойын жоғары деңгейде қорытындыланып, студенттердің білімге деген қызығушылығын арттыруға өз үлесін қосты.

Наурыз – қазақ халқының ғана емес, бүкіл түркі әлемінің ең көне әрі ең қасиетті мерекелерінің бірі. Бұл күн табиғаттың жаңарып, тіршіліктің қайта жанданатын кезеңімен тұспа-тұс келеді. Күн мен түн теңеліп, жер бетіне жылылық пен шуақ тарай бастайтын бұл мезгіл адамзат баласы үшін де, табиғат үшін де ерекше маңызға ие. Сондықтан халқымыз бұл мерекені «Ұлыстың ұлы күні» деп атаған. «Ұлыс оң болсын, ақ мол болсын!» деп тілек айтатын бұл күн – береке мен бірліктің, татулық пен жаңарудың символы. Наурыз мерекесінің тарихы өте тереңде жатыр. Ғалымдардың пікірінше, бұл мейрамның тамыры бірнеше мың жыл бұрынғы шығыс халықтарының мәдениетіне барып тіреледі. Көшпелі өмір салтын ұстанған қазақ халқы үшін табиғаттың әрбір құбылысы ерекше мәнге ие болған. Көктемнің келуі – мал төлдеп, жер бусанып, тіршілік қайта жанданатын кезең. Сондықтан бұл уақыт халықтың қуанышқа кенеліп, жаңа жылды қарсы алатын шағы ретінде қалыптасқан. Қазақ халқы Наурызды тек мереке ретінде ғана емес, үлкен рухани жаңғыру кезеңі деп қабылдаған. Бұл күні адамдар бір-бірімен көрісіп, өкпе-реніштерін ұмытып, жаңа жылды таза көңілмен қарсы алуға тырысқан. «Самарқанның көк тасы жібіген күн» деп айтылуы да бекер емес. Бұл сөз тіркесі адамдардың жүрегі жұмсарып,

емес, сонымен қатар терең философиялық мағынаға ие мейрам. Бұл күні табиғат пен адам арасындағы үйлесім ерекше сезіледі. Табиғат жаңарып, жер беті гүлдене бастағанда адам да рухани тұрғыдан жаңаруға ұмтылады. Сондықтан Наурыз – адамзатқа үміт пен сенім сыйлайтын ерекше күн. Кеңес дәуірінде бұл мерекені тойлауға белгілі бір уақыт тыйым салынғаны белгілі. Алайда халық жүрегінде сақталған дәстүр ешқашан жоғалған жоқ. Тәуелсіздік алғаннан кейін Наурыз мейрамы қайта жаңғырып, ұлттық мерекелердің ішіндегі ең маңызды күндердің біріне айналды. Бүгінде бұл мейрам еліміздің барлық өңірінде кең көлемде аталып өтеді. Қазіргі уақытта Наурыз мерекесі тек дәстүрлі сипатта ғана емес, заманауи мазмұнмен де толықтырылып келеді. Мектептерде, жоғары оқу орындарында, мәдени мекемелерде түрлі мерекелік іс-шаралар ұйымдастырылады. Ұлттық тағамдар дайындалып, қолөнер көрмелері өткізіліп, ұлттық спорт ойындары көрсетіледі. Мұның барлығы жас ұрпақтың ұлттық мәдениетке деген қызығушылығын арттырады. Наурыз – халықты бірлікке шақыратын ерекше мереке. Бұл күні ұлтқа, дінге, тілге қарамастан адамдар бір-біріне жылы лебіз білдіріп, ортақ қуанышқа бөленеді. Қазақстан сияқты көпұлтты мемлекет үшін мұндай мерекелердің маңызы зор. Ол қоғамдағы

Наурыз - жаңару мен бірліктің жарқын мерекесі

кешірім мен мейірімге толатын уақыт екенін білдіреді. Наурыз мейрамына дайындық ерте басталған. Халық бұл күнге дейін үйін тазалап, айналасын ретке келтіріп, жаңа киім әзірлеген. Бұл әрекеттердің барлығы жаңа жылды жаңаша, таза күйде қарсы алу ниетінен туған. Үй ішін реттеу – тек тұрмыстық қажеттілік емес, сонымен қатар адамның ішкі дүниесінің де жаңаруын білдіретін символдық әрекет. Халық арасында «Ескі жыл есіркесін, жаңа жыл жарылқасын» деген сөз осыдан қалған. Наурыз мерекесінің басты ерекшелігінің бірі – ұлттық дәстүрлер мен салт-жоралғылардың кеңінен көрініс табуы. Бұл күні қазақ халқы түрлі ұлттық ойындар ұйымдастырып, ән айтып, күй тартып, халықтық мәдениетті дәріптеген. Алтыбақан құрылып, жастар ән шырқап, көңіл көтерген. Бұл – тек ойын-сауық емес, жастардың бір-бірімен танысып, араласуына мүмкіндік беретін мәдени орта болған. Наурыз мерекесінде дайындалатын ең басты тағам – наурыз көже. Бұл тағам жеті түрлі дәмнен дайындалады. Жеті саны қазақ халқы үшін қасиетті саналғандықтан, оның әрқайсысы белгілі бір мағынаны білдіреді.

Наурыз көжеге қосылатын су, ет, тұз, май, дән, сүт секілді тағамдар молшылық пен тоқшылықтың белгісі ретінде қабылданған. Халық бір-бірінің үйіне кіріп, наурыз көжеден дәм татып, ақ тілектерін айтып отырған. Бұл дәстүр адамдар арасындағы бауырмалдық пен сыйластықты нығайтқан. Ұлыстың ұлы күні адамдар тек бір-біріне тілек айтып қана қоймай, үлкендерден бата алған. Батаның қазақ мәдениетіндегі орны ерекше. Ол – жақсылыққа бастайтын, адамға рухани күш беретін ізгі ниет. Ақсақалдардың батасы арқылы жас ұрпаққа ізгілік, адалдық, еңбекқорлық сияқты құндылықтар насихатталған.

Наурыз – тек тұрмыстық немесе мәдени мереке ғана

татулық пен келісімді нығайтуға ықпал етеді. Ұлыстың ұлы күні – өткенді еске алып қана қоймай, болашаққа үмітпен қарауға шақыратын мереке. Әрбір адам бұл күні өз өміріне жаңаша көзқараспен қарап, жаңа мақсаттар қоя алады. Сондықтан Наурыз – тек табиғаттың ғана емес, адамның да жаңару кезеңі. Қазақ халқы ежелден «Жаңа жыл жақсылығымен келсін» деп тілеген. Бұл сөздің астарында үлкен үміт пен сенім жатыр. Халық жаңа жылды жақсылықтың бастауы ретінде қабылдап, әрбір күннің берекелі болуын қалаған. Наурыз мейрамы да дәл осындай ізгі тілектердің тоғысқан мерекесі. Бүгінгі таңда Наурыз – ұлттық мәдениеттің айқын көрінісі. Ол халықтың тарихын, дәстүрін, дүниетанымын танытатын рухани құндылық. Бұл мереке ұрпақтан ұрпаққа жалғасып келе жатқан мәдени мұра ретінде ерекше маңызға ие. Ұлыстың ұлы күні – тек бір күндік қуаныш емес. Ол – халықтың рухани болмысын айқындайтын, елдің бірлігін бекемдейтін, мәдени құндылықтарды дәріптейтін ұлы мереке. Табиғат жаңарып, жер бусанып, көктем шуағы төгілген шақта тойланатын бұл мейрам әрбір адамның жүрегіне үміт пен қуаныш ұялатады. Сондықтан да қазақ халқы Наурызды ерекше құрметтеп, оны ең қасиетті мерекелердің бірі ретінде бағалайды. «Ұлыс оң болсын, ақ мол болсын!» деген ақ тілекпен қарсы алынатын бұл күн – жаңарудың, мейірімнің және берекенің бастауы.

Ұлыстың ұлы күні – өз Наурыз әр шаңыраққа құт-береке әкеліп, еліміздің аспаны ашық, халқымыздың бірлігі бекем болсын. Жаңа жыл әрбір үйге шаттық пен қуаныш, молшылық пен ырыс әкелсін. Наурыздың шуақты күні әр жүрекке жылулық сыйлап, халқымыздың дәстүрі мен мәдениеті мәңгі жасай берсін.

АЯЖАН АБУХАН,
ҚТӘ-31 студенті, Қазақстан Республикасы Президенті атындағы шәкіртақы иегері

Атама...
Арнау

Ата, сенсіз көңіліміз мұңайып,
Үй іші де тып-тыныш боп қарайып.
Ақ батаңды сағынып жүрміз бәріміз,
Жылы жүзің жүрекке нұр болып...

Атам, сен – тірегіміз, панамыз,
Сен бар кезде шаттық толы даламыз.
Дерт атаулы жоламай-ақ тез кетсін,
Аман-есен күтейік әр танды біз.

Ақ сақалың – береке, нұр еді,
Жылы сөзің – жанға шипа, гүл еді.
Жаратқаннан тілейміз біз денсаулық,
Ұзақ жасап, қасымызда жүр енді!

Тез жазылып, ортамызға оралшы,
Әр күн сайын батаңменен қолдашы.
Аман болсын, асыл атам, жүрегім,
Сенің күлкің – бізге мәңгі қорғаншы.

Атам, егер ренжіткен кезім болса, кешірші,
Балалықпен байқамай айтқан сөзім болса, кешірші.
Сенің мейірімінді, ақ батаңды аңсаймын,
Жүрегімде саған деген сағыныш көп, сезінші.

Атам, сен – тірегім, асқар тауым, панамсың,
Қызыл диплом алғанымды көріп, марқаярсың,
Еңбегімнің жемісін саған арнармын,
Тез сауығып, жанымызда боларсың.

АЯЖАН АБУХАН,
31-топ студенті, Қазақстан Республикасы Президенті атындағы шәкіртақы иегері

РЕСПУБЛИКАМ!

Қылыш сермеп, қорғап қалған азаттық
Өршіл рух, қайсарлық пен батырлық
Нәсіп еткен Тәуелсіздік тұғыры,
Ел басына нұр боп келген кемелдік.

Шоқтығы биік елімді мен сүйемін
Отан үшін отқа түсіп күйемін
Ұлыс болған, қастерлі де ұлы күн,
Барша елге зор бақыт мен тілеймін.

Алаш жұрты қасиетті ұлтымыз
Келді бүгін биік арман шыңымыз
«Егемен болмай, ел болмас» дегендей,
Құтты болсын, Республика күніміз!

ҚАЗАҚ ҚЫЗЫ

Қазақ қызы – даналықтың иесі
Нәзік жүзді, сұлулықтың бейнесі
Күлкісімен жаныңды да тербеткен,
Қасиетті ұлылықтың белгісі.

Қазақ қызы – батырлықтың ұраны
Қайсарлық пен рухтың алып бұлағы
Томирис пен Заринадай арулар,
Ұлт жадында мәңгі өшпес шам-шырағы.

Бір қолымен күллі әлемді билеген
Бір қолымен бесігін де тербеткен
Самғап ұшар қырандай жас аруым,
Жер мен көктің рухыменен үндескен.

Заман өтіп, түрленеді әр адам баласы
Өзгермейді бірақ, қайсар мінез – даралықтың тұлғасы
Адалдықты, адамдықты биік көкте ұстаған,
Тағзым етем аруларға көш бастаған жол басы!

Айша ХАНСУЛТАНОВА,
ҚТӘ-31 студенті

2016 жылы қаңтардың 30-ынан бастап шығады-Издается с 30 января 2016 года

Газет – халықтың көзі, құлағы һәм тілі.
Ахмет Байтұрсынұлы

ЖУРНАЛИСТ

№3 (89), наурыз 2026 жыл (Journalist)

Баубек Бұлқышев атындағы жас журналистер клубының жаршысы

■ Мінез - жанның айнасы

АДАЛ АЗАМАТ ТҰЛҒАСЫ

Рухани тәрбие мен білім кеңістігі біртұтас. Энциклопедист - ғалым, философ, математик, музыка теоретигі, әдебиет зерттеушісі, ақын Әбу Насыр әл-Фараби Мұхаммад ибн Тархан ибн Узлағ жазбаларына сүйенсек, осы арнадағы күллі іс-әрекетіміз дұрыс болу үшін біз соған баратын жолдың қандай болуы керектігін алдын-ала анықтап алуға тиіспіз. Бұл орайда қоғам дамуының рухани-мәдени бағыттары мен тұлға тәрбиесінің мазмұнын айқындауда “**ұлттық құндылық**” ұғымының ғылыми мәнін ашу ерекше маңызды. Егер де ұлттық құндылықты ұлттың болмысын, дүниетанымын, тарихи жадын және мәдени тәжірибесін бейнелейтін күрделі рухани феномен десек, қазақ халқының рухани мәдениетінде ұлттық құндылықтар ұрпақ тәрбиесінің басты өзегіне айналуы тиіс. Тарихи дәуірлер тоғысында қалыптасқан әдет-ғұрып, салт-дәстүр, наным-сенім, ауыз әдебиеті мен халықтық педагогика үлгілері - ұлттың мәдени кодын сақтаушы әрі жас ұрпақтың адамгершілік-рухани дамуына бағыт беруші күш ретінде танылады.

Бірқатар зерттеушілер ұлттық құндылықты халықтың тарихи тәжірибесі мен өмірлік ұстанымдарының жиынтығы деп қарастырса, енді бір тобы оны тұлғаның рухани әлемін қалыптастырушы тетік ретінде сипаттайды. Асылы, **құндылық дегеніміз** - адам өмірінің рухани мәні мен маңызы болып саналатын стандарттар, белгілі бір зат не құбылыстың қалаулы нәрселері туралы түсініктер мен сенімдер, қағидалар мен нормалар, қоғам тарапынан қабылданған жалпыға ортақ бағалы құнды әрекет-әдеттер болса керек. Олар адамның өмірлік ұстанымын, мінез-құлқын және дүниетанымдық бағдарын айқындайтын рухани және материалдық өлшемдерді қамтиды. Ал **«Ұлттық құндылық»** ұғымы белгілі бір ұлттың тарихи даму барысында қалыптасқан мәдени, рухани және әлеуметтік нормалардың жиынтығын білдіреді. Ұлттық құндылықтар халықтың ғасырлар бойы жинақтаған өмір тәжірибесін, дүниетанымын, дәстүрі мен моральдық қағидаларын сақтап, ұлттың өзіндік болмысын айқындайды. Философиялық бағыттағы зерттеулерде ол ұлттың рухани мәдениетінің тірегі ретінде анықталса, педагогикалық еңбектерде ұлттық құндылықтар тұлғаның тәрбиесі мен әлеуметтенуінің негізі ретінде қарастырылады. Ұлттық құндылықтар мазмұнына адам мен қоғам арасындағы қатынасты реттейтін моральдық-этикалық нормалар, ұлттық сана мен рух, тіл мен діл, салт-дәстүр, өнер мен мәдениет, тарихи жады сияқты рухани элементтер енеді. Олар ұлттың бірлігін сақтауда, қоғамдық сананы жаңғыртуда және жас ұрпақтың тұлғалық дамуын қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады. Бүгінгі таңда ұлттық құндылықтардың мазмұны кеңейіп, оны жаңа әлеуметтік жағдайға бейімдеу қажеттілігі туындап отыр. Әсіресе, **жаһандану дәуірінде ұлттық тіл, дәстүр, дін және мәдени мұраларды сақтау - елдің рухани қауіпсіздігін қамтамасыз етудің басты шарты**. Демек, ұлттық құндылықтарды білім беру мен тәрбие жүйесіне кіріктіру - жас ұрпақтың ұлттық болмысын сақтаудың, олардың санасына елжандылық пен адамгершілік қасиеттерді дарытудың тиімді жолы. Қазақ халқының ұлттық ұлағатында адамгершілік, қайырымдылық, өзіңе де, өзгеге де жақсылық жасай алу, айналаңдағы адамдармен қарым-қатынаста ізгілікті болу - өмірлік игіліктердің ең жоғары деңгейі. Әр дәуірдегі дүниетанымдық көзқарастар, әр қоғамда қалыптасқан әлеуметтік-этикалық нормалар адам өмірінің мәні, оның өзі және өзгелер үшін, өзі өмір сүріп отырған қоғам үшін жасаған ізгілікті, зерделі әрі игілікті іс-әрекеттерімен өлшенетінін дәйектейді. Бұл өз кезегінде адамның табиғатына, яғни, әркімнің қайталанбас өзіндік ішкі жан әлеміне, бойындағы табиғи қабілеттіліктеріне сәйкес жасаған игі істерімен сипатталып отырған. Мәселен, өз тұсында ғұлама әл-Фараби зерделі іс-әрекетті адамға үлкен игілік әкелетін адамдық болмыстың мағынасы мен мақсаты ретінде пайымдаған. Дүниежүзілік ғылым мен мәдениеттің Аристотельден кейінгі екінші ғұламасы саналған әл-Фарабидің даналықпен айтқан тағылымы

терең тұжырымдарын арада қаншама ғасырлар өтсе де өзектілігін жоғалтпайтын адамның өзін-өзі дамытуы, өзін-өзі кемелдендіруі, бойындағы табиғи қабілеттіліктерін өзінің асқақ мұраттарына жету үшін пайдалана алуына мүмкіндік беретін адамгершілік идеясы тұрғысында түсінуіміз абзал. Ғылыми қауым «Екінші ұстаз» (Муаллим ас-соний») таныған Әл-Фарабише түйсек, ар-ождан алдындағы адалдық өз қадір-қасиетіңе, ізгі іс-әрекетіңе байланысты. **Ақыл-парасат – адамның ойлауына, пайымдауына, ғылым мен өнердің қыр-сырын ұғуына, жақсы қылық пен жаман қылықтың аражігін ашуына көмектесетін күш. Адам мақсатына өзін-өзі жетілдіру арқылы жетеді. Мінез-жанның айнасы. Ал мінез-құлық міні рухани кеселге жатады. Таптың тәжі - табандылық. Олай болса, өз ісіңнің білгірі һәм шебері атану үшін жақсы жұмыс істеп, жетік білуге ұмтылу керек.** Ұрпақ тәрбиесіне байланысты айтылған ғибратты сөздерінде ғалым адамның бойындағы жақсы да, жаман да қылықтардың қайталануын адамның мінез-құлқы және әдетке қатысты екендігімен сипаттайды. Әр адамның бойына біткен табиғи қасиеті оның мінез-құлық ережелерін қалыптастырады, ол әдетке айналады. Шынында да адам бір нәрсені уақытында істеуге әдеттенсе, ол іс-әрекет түрінде нақты бір нәтижеге жеткізеді. Ал жақсылық жасап әдеттенген адам әлбетте қайырымды тұлға танылады. Ғұлама Әбу Насыр әл-Фараби өзінің ғылыми еңбектерінде парасаттылық туралы ой толғап, адам деген ардақты атты алып жүруді үлкен бақыт деп есептеп, үлкендердің кішілерге, жастарға беретін тәрбиесін “**Үлкендер ұлағаттылығы**” тұрғысында танылған. Нағыз гуманист ғалым: **«Білімсіз адамгершілік молаймайды, білімсіз адам өзгенің абзал қасиеттерін тани алмайды. Жан дүниені тәрбиелемей, үлкен жетістікке жету жоқ. Ғылым мен тәрбие ұштасса ғана рухани салауаттылыққа жол ашылмақ. Мінез-құлқын түзей алмаған адамның ақиқат ғылымына қолы жетпейді**”, - деп тәрбиенің рухани-адамгершілік негізін салып берген. Әл-Фарабидің пікірінше, білімді, тәрбиелі ғылым адамы болу әлбетте адамгершілік және еңбек тәрбиесіне байланысты. Сол себепті ғалым еңбекті тәрбиенің алғышарты етіп алады. Адамның бойындағы небір асыл қасиеттердің екіжақтылық сипатын мінез-құлық, іс-әрекет, әдеп пен әдет тұрғысынан дәйектеп, олардың тұмысынан емес, жүре келе қалыптасып, дамитынын қисынды түрде дәлелдеп береді. Сәйкесінше,

адам өзінің бойындағы адами қасиеттеріне сәйкес әрекет етеді. Жақсы адам үнемі жақсылыққа ұмтылады, ал жаман адам әр нәрседен кемшілік іздейді. Асылы, бақыттың мәні парасаттылықта, әркімнің өз алдына игілікті мақсат ете білуінде, адамның өз мінез-құлқын, іс-әрекетін ерікті түрде өзгертіп, игілікке бағыштап отыруында.

Адал азамат ұғымының мәні неде? Әл-Фараби ойшылдың пайымдауынша, **адал азамат - ақиқатқа берік, әділеттілікті ту еткен, қоғам игілігін жеке мүддеден жоғары қоятын тұлға. Мұндай азаматқа тән қасиеттер: шыншылдық, әділеттілік, жауапкершілік, отаншылдық, парасаттылық.** Әл-Фараби үшін адалдық - адам болмысының өзегі, қоғам тұрақтылығының кепілі. Ғұлама адал азамат тәрбиесінде білім мен парасатты шешуші фактор тұрғысында қарастырады. **Білімсіз адам** әділетті шешім қабылдай алмайды, **парасатсыз адам** билікті дұрыс жүргізе алмайды, **ғылымсыз қоғам** ізгілікке жете алмайды. Қазақ халқының ұлттық ұлағатында адамгершілік, қайырымдылық, өзіңе де, өзгеге де жақсылық жасай алу, айналаңдағы адамдармен жақсы қарым-қатынаста болу - өмірлік игіліктердің ең жоғары деңгейі.

Біздіңше, әр адамның бойында тұлға тұрғысында қалыптасу барысында белгілі бір талаптар мен бейімділіктер болады. Өзінің мақсатына жету жолында адам көп ізденуі, білім алуы, әлеуметтік тәжірибеге сүйенуі, алдыңғы ұрпақтың игі істерінен сабақ алуы негізінде тұлғаның өмірлік мұратына жол ашылады. Бұл тұста да әл-Фараби ғұламаға сүйенсек, бақытқа қол жеткізу мақсат қоя білумен шектеседі, ал мақсат адамның бойындағы жан қуатына, ерік-жігеріне тікелей байланысты жүзеге асырылады. Нәтижеде тұлға бойында қалыптасуы тиіс қасиеттер мынадай құрылымда сипатталады: **Мінсіз де келбетті дене бітімінің болуы; Айтылған сөзді жетік түсінуі, пікірін дәлелдеп ой қорыта алуы; Естіген, көрген нәрселерді есте сақтауы, жадының тұрақтылығы; Алғыр ой, зерек қабілет, саналы ақыл, көрегенділікке ие болуы; Сөз мәнерін түсінуі, өз ойын шешен ділмәр сөйлеп жеткізе алуы; Білімге, дүниені тануға құштарлық танытуы, еңбек етуден жалықпауы; Барлық жағдайда мейлінше сабыр сақтауы, өзін-өзі реттеп отыруы; Үнемі шындық пен ақиқатқа жүгінуі, жалғандықтан әрдайым аулақ болуы; Әділеттілікті, әділдікті жақтауы, ар мен абыройды, намысты қадір тұтуы; Қанағатшыл болуы, жамандықтан сақ болуы, байлыққа еш құнықтауы; Бірбеткейліктен аулақ болуы, жарасымды, ізгілікті қатынасқа түсе алуы; Қорқыныш пен жасқануды білмейтін ержүрек, батыл, қайсар бола алуы...** Ғұлама ғалым осындай он екі түрлі қасиетті ұштастыра білген адам өзін-өзі басқарып қана қоймайды, ол мемлекетті басқаратын көшбасшылық қасиеттерге де ие болады деп тұжырымдайды. Бүгінгі кезеңде де адал азамат тәрбиесі сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет қалыптастыруда мемлекеттік қызмет этикасында жастардың құқықтық санасын дамытуда айрықша маңызға ие.

Түйе айтсақ, **адал азамат тұлғасы** - ізгі қоғамның, әділетті мемлекеттің, рухани кемел өркениеттің басты тірегі. Демек, **адал азамат тәрбиелеу** - қоғамды түзеу. **Қоғамды түзеу** - мемлекетті нығайту. Ал **ізгі мемлекет** - адамзат өркениетінің биік мұраты.

Абат ҚЫДЫРШАЕВ,
Қазақстан Журналистер одағының мүшесі,
педагогика ғылымдарының докторы, профессор
Жанайна СЕЙІТЖАНОВА,
филология факультетінің III курс
студенті («Қазақ тілі мен әдебиеті және
ағылшын тілі» мамандығы, ҚТӘА -31-топ)

■ Ізгілік

Көрісу күні - Қазақстанның батыс өңірі үшін ежелден келе жатқан қазақ халқы дәстүрі. Көрісудің шығу төркіні туралы алуан түрлі жорамал болғанымен, оның бұрыннан келе жатқан қалыптасқан дәстүр екендігін ешкім жоққа шығара алмайды. Бұл ретте көрісудің аймақтық ерекшелігін баса айту керек. Яғни, бұл – негізінен Қазақстанның батыс өңіріне кеңінен сіңген, осы аймаққа тән дәстүр. Көрісу күні жасы кішілер үлкендерге арнайы барып, сәлем беріп, қол алысып, төс қағыстырып көріседі. Ақсақалдар «*Бір жасың құтты болсын!*» деп жастарға батасын береді. Үй иелері келгендерге дәм ұсынып, ақ тілектерін жаудырады. Наурыздың 14-інде кездескен екі адам бір-біріне міндетті түрде қос қолын беріп амандасады. Қол ұсыну кезегі – жасы кішінікі. Үлкендер ылғи да жастардың көрісуін дәмептіп, күтіп отырады. Бұл – кейінгілердің аға ұрпақты сыйлауы, құрметтеуі. Яғни, бірінші жақ «*Қолымда ешнәрсе жоқ, ақ адал доспын, сізге Алланың нұры жаусын!*» десе, үлкені «*Менде де ештеңе жоқ, саған да нұр жаусын, аман бол!*» дегенді білдіреді. Көрісудің астарында жақсылық-жамандық адамның қолымен жасалады, қол таза болса, ниет тұзу, пейіл ақ деген ұғым жатыр. Көрісу Қазақстанның Атырау, Маңғыстау облыстарында да тойланады. Тек Маңғыстауда «*Амал мерекесі*» деп айтылады. Оның көрісуден айырмашылығы жоқ, тек атауында ғана. Мұның сыры «Қыстан аман өттік, бір амалын жасадық, бір ісіміз бітті» дегенді білдіреді.

Көрісу, ең алдымен, қазақ халқының көшіп-қону салтына байланысты. Ертеректе қазақтардың негізгі күнкөрісі мал шаруашылығы болғандықтан, әр үйдің өзінің көктеуі, жайлауы, күздеуі және қыстауы болған. Көктем келіп, қыстан мал-жанның аман шыққанына қуанған халық 14 наурыз күні бір-бірімен көрісіп, тойлайтын болған. Кеңес өкіметі Көрісу мейрамына ескінің сарқыншағы, феодалдық қалдықтар деп қарап тыйым салды. Соған қарамастан, ауыл-ауылда

«Бақ берсін, Қыдыр дарысын!»

(Көрісу – ізгілік дәстүрі)

бұл дәстүр тыйылған жоқ. Бір шаңырақтың өзінде жасы кішілер бұл күні ерте тұрып, үлкендерге көрісуге тырысатын, үлкеннен бата алуға асығатын болған.

Шынында да халық дәстүрлері қашан да өмір тәжірибесінен туындап, қалтқысыз қалыптасады. Соның нәтижесінде қолданысымызға жаңа атаулар еніп, жас ұрпақтың дүниетанымын кеңейтеді. Сол себепті төмендегідей халық даналықтарының бүгінгі жас ұрпақ есінде жүргені абзал деп білеміз: *Жыл басында нұр жауған түн - Қызыр түн;*

жыл басының алғашқы суы – Қарғын; алғашқы қары – Ақша қар; алғашқы күні – Ұлыс күні; алғашқы желі – жел айналып жеткен Алтын күрек; алғашқы төлі – Дүбіраяқ; бірінші сүті – Уыз; бірінші құсы – Науірізек; бірінші көгі – Бәйшешек; алғашқы асы – наурыз көже; алғашқы тілегі – «Ауызды ақтан айырмасын, қызылды уақытылы көрсетсін!»; алғашқы құттықтау сөзі – «Жасың құтты болсын!»; бірінші белгісі - Көрісу; бірінші сый-тағамы – Ұйқыашар; алғашқы сыйлықтар

– Діреткізер, Селтеткізер; бірінші нышаны – Саумалық айту; бірінші сәлемі – Ұлыс бақты болсын, төрт түлік ақты болсын, Ұлыс береке берсін, пәле-жала жерге енсін!..

Небір қиямет-қайым кезеңнің өзінде де Көрісу секілді ізгі дәстүріміз жойыла қойған жоқ. Әсіресе, балалар үшін үлкен мереке болатын. Үй-үйді аралап, үлкендерге жаппай көрісетін. Әйелдер болса, қазан көтеріп, бар дәмдісін әзірлейтін. Ақсақалдар батасын беріп, айнала жарасым табатын. Қазір, шүкіршілік, бәрі жеткілікті. Еліміз даму үстінде. Олай болса, татулықты бекітіп, халқымыздың ұйымшылдығын арттыратын Көрісу мейрамының да орны бөлек. Ендеше, өзімізден кейінгілердің бәріне «*Жастарың құтты болсын!*», «*Қазан толып, береке-бірлігіміз артып, табыс-жетістігіміз молая берсін!*» деп ақ тілегімізді баса айтамыз.

Ұзын сөздің қысқасы, қысқа сөздің нұсқасы, ақтың молаятын, жарықтың ұзаратын, нұрдың молығатын, тіршіліктің жаңаратын, өмірдің жаңғыратын, пейілдің түзелетін, көңілдің кеңітін кезеңі *Наурыз мейрамы құтты болсын!*

Абат САТЫБАЙҰЛЫ,

Қоғамдық даму департаментінің директоры,
Қазақстан Журналистер одағының мүшесі, Қазақстан Ұлттық құндылықтар академиясының академигі

Аяулым АСПАНҚЫЗЫ,

Жанайна МАДИЯРҚЫЗЫ,
Қоғамдық даму департаментінің әдіскерлері

«ЕсоЖайық» экологиялық клубының жылдық жоспарына сәйкес «Заттардың екінші өмірі» атты экологиялық көрме-байқауы өтті. Аталған шара қоршаған ортаны қорғау, қалдықтарды қайта өңдеу және оларды тиімді пайдалану мәдениетін қалыптастыруға бағытталған маңызды бастама болды. Көрменің басты мақсаты – қатысушылардың экологиялық мәдениетін арттыру, табиғатқа жанашырлық көзқарасын қалыптастыру және тұрмыстық қалдықтарға екінші өмір сыйлау арқылы шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Шара барысында қатысушылар күнделікті пайдаланылған заттарды кәдеге жаратып, олардан жаңа әрі пайдалы бұйымдар жасап, өз жұмыстарын көпшілік назарына ұсынды. Байқау қорытындысы бойынша үздік жұмыстар анықталып, жеңімпаздар арнайы дипломдармен және бағалы сыйлықтармен марапатталды. Бұл өз кезегінде қатысушылардың шығармашылық ізденісін ынталандырып, экологиялық бастамаларға қызығушылығын арттыра түсті. Жалпы, «Заттардың екінші өмірі» көрме-байқауы өз мақсатына толық жетіп, қатысушылардың табиғатқа деген жауапкершілігін арттыруға, экологиялық саналы өмір салтын қалыптастыруға оң ықпал етті. Осындай игі шаралар қоғамда экологиялық мәдениетті дамытудың тиімді құралы болып табылады.

«Заттардың екінші өмірі» - экологиялық сананы арттырған көрме-байқау

РЕДАКЦИЯҒА КЕЛІП ТУСКЕН МАТЕРИАЛДАР ӨНДЕЛЕДІ. ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӨЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

М.Өтемісов атындағы

Батыс Қазақстан

университеті.

Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.

ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі Ақпарат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 04.03.2021ж. қайта есепке алу туралы №КЗ27VPY00033105 куәлігі берілген.

Таралымы 800. Тапсырыс № 72

РЕДАКТОР: Мейірман ЖАНҰЗАҚОВ

ТІЛШІЛЕР:

Аружан ҒАЛЫМЖАНҚЫЗЫ, Айым СЕРІК,
Айару БЕЙБІТҚЫЗЫ

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Қоғаммен байланыс және имидждік саясат бөлімі

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.

«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.
Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3.
тел.: 50-51-48, 51-41-99

Мекен-жайымыз: 090006, Орал қ., Н.Назарбаев даңғылы, 162, тел.: 50-94-45. Біздің сайт: wku.edu.kz, e-mail: orken.gazeti@mail.ru